هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

42

سالَی/ 2007 – بەرگی چل و دوو

چاپی یەکەم/ سالَی 2007

پێرست

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی (2)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/7/24 ل5

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی (3)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/7/31 ل19

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی (4)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/8/1 ل83

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی (5)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – پێنج شەممە 2007/8/2 ل161

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی (6)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – شەممە 2007/8/4 ل231

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی (7)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2007/8/5 ل293

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی (8)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/8/6 ل419

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی (9)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/8/28 ل497

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی دەستپێك خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/9/4 ل531

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژمارە (1) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/9/10 ل559

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (1)
دوو شەممە رێكەوتی 2007/9/10

كاتژمێر (11)ی سەر لە بەیانی رۆژی دوو شەممە رێكەوتی 2007/9/10 ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق بە سەرۆكایەتی بەڕێز عدنان رشاد مفتی سەرۆكی ئەنجومەن و, بە ئامادەبوونی بەڕێزمحمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی) جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبدالله سكرتێری ئەنجومەن, دانیشتنی ژماره (1)ی خولی دووەم, ساڵی (2007) ی خۆی بەست.

بەرنامەی كار:

بەپێی حوكمەكانی بڕگە (1)ی مادده (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژماره (1)ی هەمواركراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆكایەتی ئەنجومەن بڕیاردرا دانیشتنی ژمارەی (1)ی خولی گرێدانی دووەمی ساڵی سێیەمی خولی هەڵبژاردنی دووەمی پەرلەمانی كوردستان – عێراق, بەرنامەی كار بەم شێوەیە بێت:

1- خوێندنەوەی یەكەمی پرۆژەی یاسای هەموار كردنی یاسای ژماره (7)ی ساڵی 2000 یاسای خانەنیشین كردنی كەم ئەندامی پێشمەرگە كە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی كوردستانەوە پێشكەش كراوە.

2- خوێندنەوەی یەكەمی پرۆژەی یاسای هەموار كردنی یاسای ژماره (9)ی ساڵی 1992 یاسای رێزلێنانی پێشمەرگە.

3- خوێندنەوەی یەكەمی پرۆژەی یاسای پشكنینی بۆ ماوەیی خوێن بەر لە هاوسەرگیری كە لە لایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانی كوردستانەوە پێشكەش كراوە.

4- گفتوگۆ كردنی پرۆژەی یاسای دەسەڵاتی دادوەری لە هەرێمی كوردستان.

5- گفتوگۆ كردنی پرۆژەی یاسای دەزگای ئاسایش لە هەرێمی كوردستان.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی كوردستان دانیشتنی ئەمڕۆمان دەكەینەوە, بەرنامەی كار:

بەپێی حوكمەكانی بڕگە (1)ی مادده (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژماره (1)ی هەموار كراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆكایەتیی ئەنجومەن بڕیاریدا بەرنامەی كاری دانیشتنی ژماره (1)ی خولی دووەمی هەڵبژاردن لە كات(11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی دوو شەممە رێكەوتی 2007/9/10دا بەم شێوەیە بێت:

1- خوێندنـەوەی یەکـەمی پـرۆژەی یاسای هـەموار کردنـی یاسـای ژمـارە (7)ی سـاڵی 2000 یاسـای خانەنیشین کردنـی کـەم ئەنـدامی پێشمەرگە کـە لـە لایـەن ئەنجومـەنی وەزیرانـی هـەرێمی کوردسـتانەوە پێشکەش کراوە.

2- خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی یاسای هەموار کردنی یاسای ژمارە (9)ی سـاڵی 1992 یاسـای رێزلێنـانی پێشمەرگە.

3- خوێندنەوەی یەکەمی پـرۆژەی یاسـای پشـکنینی بـۆ مـاوەیی خـوێن بـەر لـە هاوسـەرگیری کـە لـە لایـەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستانەوە پێشکەش کراوە.

4- گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای دەسەڵاتی دادوەری لە هەرێمی کوردستان.

5- گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای دەزگای ئاسایش لە هەرێمی کوردستان.

سەرەتا بەخێرهاتنی بەڕێز کاك فاروق وەزیری دادو کاك حاکم نورالدین جێگری سەرۆکی دادگای تـەمییز، بەڕێز کاك سەعد وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پەرلەمان دەکەین، کە لەگەڵمان بەشدارن بـۆ گفتوگـۆ کـردن لەسەر پرۆژەی یاسای دەسەڵاتی دادوەری لە هـەرێمی کوردسـتان، تەبعـەن کـاك سـەعد دائیمـەن لەگەڵمانـە، داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەم بێن لە شوێنی خۆیان دابنیشن، خاڵی یەکەم لە بەرنامەی کـار/ خوێندنـەوەی یەکەمی پرۆژەی یاسـای هـەموار کردنـی یاسـای ژمـارە (7)ی سـاڵی 2000 یاسـای خانەنیشـین کردنـی کـەم ئەندامی پێشمەرگە کە لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانەوە پێشکەش کراوە، داوا دەکەم لە لیژنەی یاسایی بە کوردیەکەی بیخوێننەوە.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرۆژەی هەموار کردنی یاسای ژمارە (7)ی یاسای خانەنشین کردنی پێشمەرگەی کەم ئەندام

1- مـاددەی یەکـەم: مـاددەی یەکـەم لـە یاسـاکە بکرێتـە مـاددەی دووەم و مـاددی یەکـەم بـەم شـێوەیە دەخوێندرێتەوە:

(کەم ئەندام ئەو پێشمەرگەیە کە لە کاتی خزمەت و بـەهۆی ئـەرکی پێشـمەرگایەتییەوە، یـان لـە ئـەنجامی کـارێکی تیرۆریسـتی دەپێکرێـت، یـان بـە هـەر شـێوەیەك برینـدار دەبێـت و دەبێتـە هـۆی پەککەوتـەیی هەمشەیی).

2- ماددەی دووەم: هەمان ماددەی یەکەمی یاسایەکەیە، بەڵام بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

(پێشمەرگەی کەم ئەندام ماڤ کەم ئەندامی دەیگرێتەوەو خانەنشین دەکرێت لەم حاڵەتانەی خوارەوەدا:

1- ئەگەر پلەی پەککەوتنی 50٪و بەسەرەوە بێ، بەپێی راپۆرتی پزیشکی کە لە لایەنێکی پزیشکی پسـپۆر دەرچوو بێت.

2- ئەگـەر ئەنـدامێکی دیـوی دەرەوەی لەشـی لـە دەسـت دابێـت لـە رووی ئۆرگـانی و فـەرمانی (عضـوي و وظیفي) پلەی پەککەوتەیی هەر چەند بێت.

هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

44

سالّی/ 2007 – بەرگی چل و چوار

چاپی یەکەم/ سالّی 2008

پێرست

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (14) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/10/22 ل5

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (15) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/10/23 ل31

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (16) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/10/24 ل43

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (17) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/10/30 ل85

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (18) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/10/31 ل119

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (19) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/11/5 ل147

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (20) خولی دووەمی هەڵبژاردن – پێنج شەممە 2007/11/8 ل187

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (21) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/11/12 ل209

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (22) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/11/14 ل259

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (23) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/11/19 ل327

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (24) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/11/20 ل365

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (25) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/11/21 ل429

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (26) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/11/26 ل485

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (27) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/11/27 ل523

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (28) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/12/3 ل555

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (29) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/12/4 ل559

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (30) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/12/5 ل615

چوار شەممە رێکەوتی 21\11\2007

خولی دووەمی هەڵبژاردن

پرۆتۆكۆلی دانیشتنی ژماره (25)

چوار شەممە رێكەوتی 2007/11/21

كاتژمێر (11)ی سەر لە بەیانی رۆژی چوار شەممە رێكەوتی 2007/11/21 ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق بە سەرۆكایەتی بەڕێز عدنان رشاد مفتی سەرۆكی ئەنجومەن و, بە ئامادەبوونی بەڕێز محمد قادر عبداللە(د.كمال كەركووكی) جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبداللە سكرتێری ئەنجومەن, دانیشتنی ژماره (25)ی خولی دووەم, ساڵی (2007) ی خۆی بەست.

بەرنامەی كار:

بەپێی حوكمەكانی بڕگە (1)ی مادده (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەمواركراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆكایەتی ئەنجومەن بڕیاردرا دانیشتنی ژمارەی (25)ی خولی گرێدانی دووەمی ساڵی سێیەمی خولی هەڵبـژاردنی دووەمی پەرلەمانی كوردستان – عێراق, بەرنامەی كار بەم شێوەیە بێت:

1- خستنە روو و گفتوگۆ كردنی پرۆژەی یاسای هەمواركردنی یاسای ژمارە حەوتی ساڵی 1992ی یاسای خانەنشین كردنی كەم ئەندامانی پێشمەرگە.

2- خستنە روو و گفتوگۆ كردنی پرۆژەی یاسای راژە و خانەنشینی پێشمەرگە.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی كوردستان دانیشتنی ئەمڕۆمان دەكەینەوە, بەرنامەی كار:

بەپێی حوكمەكانی بڕگە (1)ی مادده (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموار كراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆكایەتیی ئەنجومەن بڕیاریدا بەرنامەی كاری

دانیشتنی ژماره (25)ی خولی دووەمی هەڵبژاردن لە کات(11)ی پێش نیوەڕۆی ڕۆژی چوار شەممە ڕێکەوتی 2007/11/21دا بەم شێوەیە بێت:

1- خستنە روو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای هەموارکردنی یاسای ژمارە حەوتی ساڵی 1992ی یاسای خانەنشین کردنی کەم ئەندامانی پێشمەرگە.

2- خستنە روو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای راژە و خانەنشینی پێشمەرگە.

سەرەتا بەخێر هاتنی بەرێز کاك فەریق عەلی وەزیری پێشمەرگەو، بەرێز کاك شێخ جەعفەر وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پێشمەرگە، بەرێز کاك سەعد وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پەرلەمان دەکەم کە لەگەڵمان بەشدارن لەو دانیشتنەدا، زۆر بەخێر بێن، داوا لە لێژنەی یاسایی و لێژنەی پێشمەرگە دەکەم بێن لە شوێنی خۆیان دانیشن. داوا لە لێژنەی یاسایی دەکەم پرۆژەکە خاڵ بە خاڵ بخوێننەوە، دواتر ڕەئی هاوبەشی هەردوو لێژنەکە بخرێتە روو و، دواتر موناقەشەی دەکەین، فەرموون.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خوشك و برایانی بەرێزم ئەندامانی پەرلەمان، هەر وەکو دوێنێش ئیشارەتم پێدا، پرۆژەی یاسای خانەنشینی کەم ئەندامانی پێشمەرگە لە لایەن هەردوو لێژنەوە موناقەشە کرا ، لیژنەی یاسایی و لیژنەی کاروباری پێشمەرگە، بە ئامادەبوونی جەنابی وەزیری پێشمەرگە و، وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پێشمەرگە، ئەوەی کە لە راپۆرتەکەدا هاتووە تەمسیلی هەموو رەئیەکان دەکات، ڕەئی لێژنەی یاسا و ڕەئی لێژنەی پێشمەرگە و وەزارەت، ئەمە خاڵێك، خاڵی دووەمیش ئەوەیە دیسانەوە تەئکید دەکەینەوە کە ئەو پرۆژەیەش بە هەمان شێوە تەعدیلەکە زیاتر لە 60٪ ی یاسایەکەی گرتووتەوە کە ئەو یاسایەی کە پێشتر هەبووە کە لە پەرلەمان پەسند کراوە، بۆیە هەر هەموومان رێکەوتین لەسەر ئەوە کە یاساکەی پێشتر ئیلغا بکرێتەوە و ئەوە جێی بگرێتەوە، چونکە ئەصڵی یاساکە خۆی چوار ماددەیە و، ئەو تەعدیلاتەی کە هاتیە تەقریبەن دە ماددەیە، عەدا مەوادی پرۆتۆکۆلی، ئێستا ماددە ماددە ئەوە ئەخوێنینەوە، ئەوەیە کە ئیتیفاقمان لەسەر کردیە، لە ماددەی یەکەم دەست پێ دەکەین.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یاسای خانەنشینی کەمئەندامانی پێشمەرگەی زێرەڤانی هەرێم بۆ هەرێمی کوردستان-عیراق ژمارە(...) ساڵی 2007

ماددەی یەکەم: پێشمەرگەی زێرەڤانی هەرێمی کەم ئەندام، ئەو پێشمەرگەیە کە لە کاتی جێبەجێکردنی ئەرکەکانیدا لە ڕێزەکانی هێزەکانی پێشمەرگەی زێرەڤانی هەرێم، یان لە پێناویدا، یان لە ئەنجامی کارێکی تێرۆریستی، یان بە یەکدادانێکی سەربازیدا تووشی کەم ئەندامی بووە، یان دەبێ و، دەبێتە هۆی پەککەوتنێکی هەمیشەیی بۆی .

بەڕێز عونی كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة الاولى: البيشمركة حرس الاقليم المعوق: هو الذي اصيب او يصاب اثناء اداءه الخدمة في صفوف قوات البيشمركة-حرس الاقليم او من جراءها او نتيجة عمل ارهابي او مصادمة عسكرية مما سبب او يسبب له عجزآ دائمآ.

بەڕێز شێروان ناصح حيدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێستا موقەدیمەی ڕاپۆرتی هاوبەش پێشكەش بە ئێوەی بەڕێز دەكەم، لەگەڵ ماددەی یەكەم:

بۆ/ سەرۆكایەتی ئەنجومەنی نیشتمانیی كوردستان-عیراق

بابەت/ ڕاپۆرتی هاوبەشی لێژنەی یاسا و پێشمەرگە

لێژنەی یاسایی لەگەڵ لێژنەی كاروباری پێشمەرگە، پێكەوە ڕۆژی پێنجشەممەی ڕێكەوتی 3ی گەلاڕێزانی 2707 كوردی بەرامبەر بە ڕۆژی 2007/10/25 كۆبوونەوە بۆ لێكۆڵینەوە لە پرۆژەی یاسای خانەنشینی كەم ئەندامانی پێشمەرگەی ژمارە 7ی ساڵی 2000 كە لە دوای خوێندنەوەی بەرایی لە پەرلەمان لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە 1ی ڕۆژی 2007/9/10 دا بۆیان هاتووە و، دوای وت وێژ وتاوتۆكردن بە ئامادەبوونی وەزیری پێشمەرگە لە هەرێمی كوردستان و وەزیری هەرێم بۆ كاروباری پێشمەرگە لەگەڵ نوێنەرانی وەزارەت و ڕاوێژكارانی لێژنە، ڕاپۆرتی خۆی و ڕاسپاردەكانی لەبارەی پرۆژەكەدا و تێكرای ڕایەكان، دوای ڕێككەوتن لەگەڵ وەزیر، بەم شێوە پێشكەش دەكات:

لەبەر ئەوەی هەمواركردنە پێشنیازەكە كە جەوهەری یاسایەكەیە بە شێوەیەكی گشتی یەك دەگرێتەوە و، ماددەی نوێ لە خۆ دەگرێ و ، لە 60٪ ی یاساكە لە هەمواركرنەكە ڕەتی كردووە، سەبارەت بەمە لێژنە بە ڕێككەوتن لەگەڵ وەزیردا وا دەبینێ داڕشتنێكی نوێ بە پرۆژە یاسایەكی نوێ بۆ خانەنشینی كەم ئەندامانی پێشمەرگە بكرێ، لەگەڵ پێشنیازكردنی هەڵوەشاندنەوەی یاسای كۆن و بەم جۆرە دابڕێژرێ، یاسای خانەنشینی كەم ئەندامانی پێشمەرگە (زێرڤانی هەرێم) بۆ هەرێمی كوردستان-عیراق ژمارە (...) ساڵی 2007 : ماددەی یەكەم: پێشمەرگەی (زێرەڤانی هەرێم) كەمئەندام، ئەو پێشمەرگەیە كە لە كاتی جێبەجێكردنی ئەركەكانیدا لە ڕیزەكانی هێزەكانی پێشمەرگەی زێرەڤانی هەرێم، یان لە پێناویدا، یان لە ئەنجامی كارێكی تێرۆریستی، یان بە یەكدادانێكی سەربازیدا تووشی كەم ئەندامی بووە، یان دەبێ و، دەبێتە هۆی پەككەوتنێكی هەمیشەیی بۆی . ئەمە دەقی ماددەی یەكەمە، ئێمە هیچ مولاحەزەیەكمان لەسەر نیە و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

پێم وایە وەكو دوێنێ دەبێ، ئێمە سەرەتا ئەو گۆڕانكاریە، هەردوو لێژنەكە ئیقتیراحیان كردووە، حكومەتیش بە نوێنەرایەتی هەردوو وەزیری پێشمەرگە و وەزیری هەرێم بۆ كاری پێشمەرگە موافیق بووینە، بەڵام دەبێ دەنگی بۆ بدەین كە یاساكە بگۆڕدرێت بۆ یاسای خانەنشین كردنی كەم ئەندامانی پێشمەرگە(زێرەڤانی هەرێمی كوردستان)، كێ لەگەڵ ئەو پێشنیازەی هەردوو لێژنەكەیە، دەستی بڵندكا تكایە؟ فەرموون، كێ لەگەڵدا نیە؟ بە كۆی دەنگ موفتەرەحەكە قبول كرا، ئینجا ماددەی یەكەم چ گۆڕانكاریەكتان كردووە، بیخوێننەوە تكایە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی یەكەم: پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێم) كەمئەندام، ئەو پێشمەرگەیە كە لە كاتی جێبەجێكردنی ئەركەكانیدا لە ڕێزەكانی هێزەكانی پێشمەرگەی (زێرەڤانی هەرێم)، یان لە پێناویدا، یان لە ئەنجامی كارێكی تێرۆریستی، یان بە یەكدادانێكی سەربازیدا تووشی كەم ئەندامی بووە، یان دەبێ و، دەبێتە هۆی پەككەوتنێكی هەمیشەیی بۆی .

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

قانون تقاعد معوقي البيشمركة(حرس الاقليم)لاقليم كوردستان-العراق، رقم (...) لسنة 2007

المادة الاولى: البيشمركة (حرس الاقليم) المعوق: هو الذي اصيب او يصاب اثناء اداءه الخدمة في صفوف قوات البيشمركة (حرس الاقليم) او من جراءها او نتيجة عمل ارهابي او مصادمة عسكرية مما سبب او يسبب له عجزآ دائمآ.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

قانونەكە وەكو ئەوەی دوێنێ، معوقی البیشمركە كە (اقلیم كوردستان-العراق)، وەكو ئەوەكەی دوێنێ بێتن، ئەم ماددەیە كەس قسەی هەیە لەسەری پێش ئەوەی بیخەینە دەنگدان؟ ،ناوتان دەنووسم، كاك ئارێز فەرموو.

بەڕێز ئارێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وابزانم جەنابت ئیشارەتت پێدا بەس باش تێنەگەیشتم، وەكو یاساكەی دوێنێ بۆ هەرێمی ناوێ، هەرێمی كوردستان-عیراق، هەڵگیراوە، ئەوە یەك و، پێناسەی پێشمەرگەی كەم ئەندام، یەكەم، دوور ودرێژە، دووەمین ناڕێكە، من هەندێك تێبینی ئەگەر لەسەردەم جەنابت ئەیخوێنمەوە: ئەو پێشمەرگەیە كە لە كاتی جێبەجێكردنی ئەركەكانیدا لە ڕێزەكانی هێزەكانی پێشمەرگەی (زێرەڤانی هەرێم)، بەكورتی ئەوە زۆر ناڕێكە، من دامڕشتووتەوە و، هەندێك شتی تریش لە ئاخیری دەڵێ كەم ئەندام بووە یان دەبێ، خۆی تۆ پێناسەی كەم ئەندام ئەكەی، یەعنی بووە نەك دەبێ، بۆ دوارۆژ نیە ئەوە بووە پێویست بەوە ناكات، لەبەر ئەوە من دامڕشتیتەوە و هەندێكی زیادە، داڕشتنەوەكەی ئەوهایە:ئەو پێشمەرگەیە كە لە كاتی

جێبەجێکردنی ئەرکی(پێویست ناکات ئەرکەکانی، چونکە ئەرکی پێشمەرگە دیارە)، لە ناو ریزەکانی هێزی پێشمەرگەدا (نەك ریزەکانی، ئێمە یەك هێزمان هەیە، پێشمەرگەی کوردستان یەك هێزە)، ئەندامێکی جەستەیی لە دەست داوە. ئەوەندە بەسە، نەك لە ئەنجامی کارێکی تیرۆرستی یان لە ئەنجامی پێکدادانی سەربازی، ئێمە پێشمەرگە بووینە لە ژیانمدا و ئەوە زەعیم عەلی و کاك شێخ جەعفەر، قەت نەمان گوتیە پێکدادانی سەربازی لە ناو هێزی پێشمەرگەدا، هەر گوتیتمان شەڕ و برینداربوون و کوشتن، یەعنی ئەوانە بووە، ئەو وشەیە لە مێژووی خەباتی چەکداریدا، بەکار نەهاتیە پێکدادانی سەربازی، لەبەر ئەوە من کورتم کردووتەوە، بە کورتیەکەی: ئەو پێشمەرگەیە کە لە کاتی جێبەجێکردنی ئەرکی، لە ناو ریزەکانی هێزی پێشمەرگەدا، ئەندامێکی جەستەیی لە دەست داوە. زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك جەعفەر فەرموو.

بەڕێز جعفر مصطفى معروف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەکە بە باشی هاتووە، بەس یەك ئیشکالی تێدا دروست بووە، ئەڵێ پێشمەرگەی زێرەڤانی کەواتە ئەو پێشمەرگەی لە کاتی جێبەجی کردنی ئەرکەکانی لە ریزەکانی هێزەکانی پێشمەرگە، ئەگەر نەڵێ بەهەر هۆیەك بێت، زۆر پێشمەرگە مەحروم ئەبێت، چونکە شەرت نیە لە کاتی شەڕدا ببێت، رەنگە ئەلغام بێت، شەرت نیە تۆپ بێت، پێشمەرگە بووە لە حادیسەی سەیارە تووشی معەوەقی بووە، لە شاخ کەوتووتە خوارەوە تووشی معەوقی بووە، لە حادیسەکە تووشی معەوقی بووە، یان دەرمانی دراوەتێ تووشی معەوقی بووە، ئەگەر نەڵێ بە هەر هۆیەك بێت ئەم ماددەیە تەواو نابێت، بۆ ئەوەی پێشمەرگە بە عام بیانگرێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پەخشان خان.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێش ئەمە مامۆستا کاکە پێناسەیەکی خوێندەوە، هی راپۆرتی هاوبەشی هەردوو لێژنە، لام وایە ئەمە وردترە، منیش هەمان ئەو تێبینیەم هەیە ، الذي اصيب او يصاب، بەینەما ماددەکانی دوای ئەوە هەمووی باسی ئەوە ئەکات کە تووش بووە، تووشی ئەو کەم ئەندامیەتە بووە، لەبەر ئەوە ئەوەی کە موستەقبەل با باس نەکەین، هەر باسی ئەوەی بکەین کە تووشی ئەم کەم ئەندامیەتە بووە لە کاتی ئەدائی واجبیان لە نیو ریزەکانی هێزی پێشمەرگە بە بێ ناو هێنان، یەعنی پێشمەرگەیە لە شوێنێکدایە و تەقینەوەیەك دەبێت، پێشمەرگەیەك ئەچێت بۆ عەمەلیاتێکی سەربازی، فیعلەن وەکو برادەران وتیان لە شاخ ئەکەوێتە خوارەوە، بۆیە ئەوەی تەعریفەکەی راپۆرتی هەردوو لێژنە لەگەڵ ناو نەهێنان بەس لە کاتی ئەدائی واجیب، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك خەلیل.

بەڕێز خلیل ابراهیم محمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە راستیدا لە عەرەبیەکە تەعریفەکەی، هەر چەندە من لەناو لێژنە بووم، مونتەبیە نەبووم، ئێستا ئینتیباهم کرد، زۆر دەقیق نەهاتە پێش چاوم، رێك نیە، ئەو (یصاب)ە پێی ناوی، چونکە باسی معەوق ئەکەین، ئەوە واقیعیە (اصیب)ە هەر بە تەنها بەسە، ئەوەی تر لازمە(اصیب) بە چی؟ لە ئەخیری (اصیب بعجز بدني او عقلي یؤثر في مقدرته على الحیاة)، یەعنی نەك بڵێین (سبب او یسبب لە عجزآ دائمآ)، ئەوە دەقیق نایەت، لە ئاخیرەکە بڵێین: (اصیب بعجز بدني او عقلي یؤثر في مقدرته على الحیاه) ، ئەوە موتابیقە بە تەعریفات لە مەوسوعەی عالەمی باسی معەوق، بەحسێکی درێژ هەیە لەوێ و تەعریفەکە وا دەقیق تر دەبێ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك بەڵێن.

بەڕێز حمد عبدالله محمود(بەڵێن):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەر لەسەر صیاغەکە، بە راستی تەعریفەکە زۆر نارێکە، ئەوەی کاك ئارێز باسی کرد زۆر راستە، یەعنی زۆر بە کورتی ئێمە دەتوانین تەعریفی ئەو پێشمەرگە پەککەوتوانە بکەین، پێشمەرگەی کەم ئەندام: ئەو پێشمەرگەیە لە کاتی جێبەجێکردنی ئەرکەکانی، یان لە ئەنجامی کارێکی تیرۆرستی، دوچاری کەم ئەندامی بووە یاخود دەبێت، ئەوە زۆر کورتە، چونکە کە گوتت ئەرکەکان، یەعنی لە کاتی شەڕیش هەر ئەرکی جێبەجێ کردیە، کە گوتت پێشمەرگە یەعنی لە ریزی هێزەکانی پێشمەرگەیە، ئەو دوور ودرێژی و تێکەڵاویەی ناوێ، ئەو پێشمەرگەیە لە کاتی جێبەجێکردنی ئەرکەکانی، یان لە ئەنجامی کارێکی تیرۆرستی، دوچاری کەم ئەندامی بووە یاخود دەبێت، یەعنی ئێمە بۆ باسی پێکدادانی بکەین؟ من بە بیرم دێت لە دەشتی هەولێر چەند پێشمەرگەیەکی برادەرانی حیزبی شیوعی لەبن شاخدا خەوتبوون، شاخەکەیان بەسەردا رووخا و شەهید بوون، نە لە کاری تیرۆریستیە و نە شەڕیشە، لەبەر ئەوە کە گوتت لە کاتی ئەرکەکانیدا لە ریزی پێشمەرگە هەمووی دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من هەمان رای کاك جەعفەر و کاك بەڵێنم هەیە، چونکە شەرت نیە لە کاتی جێبەجی کردنی ئەرکەکان، بەڵام لە اثناء الخدمة ، ئەوە ئەڕواتەوە ئەمڕۆ ئیجازەیە، ئەڕواتەوە تووشی حادیسەی سەیارەی دەبێ، تیایە کەم ئەندام ئەبێت، بەڵام پێشمەرگەیە، ئەویش یەعنی لە کاتی ئیجازەدا وای لێهاتووە، گوناح نیە ئەو

هەموو خزمەتەی بۆ حیساب نەکرێ؟ لەبەر ئەوە پێم وایە اثناء الخدمة بلێی مەسەلەکە حەل ئەبێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك غفور.

بەڕێز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت داڕشتنەوەی ماددەی یەکەم، من پێم باشە بەو صیغەیە بێتن، زۆر کورتر دەبێ و پر ماناتر دەبێ، پێشمەرگەی زێرەڤانی کەمئەندام: ئەو پێشمەرگەیە کە لە کاتی ئەنجامدانی ئەرکی پێشمەرگایەتیدا تووشی کەم ئەندامی بووە یان دەبێت. بەیەك دێڕ ئەو هەموو دێڕەی کە نووسراوە و ئەو پێناسە درێژەی ئەو ماددەیە بەراستی کە هەستی پێدەکەی دارشتنەکەشی لاوازە، ئەگەر بەو شێوەی لێبکرێت، حەز دەکەن بۆشتان دەنێرم بەو صیغەی کە نووسیومە ئیستیفادەی لێبکەن، ئەوە یەك، دووش: خەڵکێك هەبووە کە مەسەلەن لە راپەڕینی 1991 لە ئەسنای راپەڕینەکە کەم ئەندام بووە، بریندار بووە ، ئایا ئەوانە دەچنە کوێ؟ مەسەلەن لە زمنی هێزی پێشمەرگەی کوردستاندا نینە، هاوولاتی بوونە، بەلام بەشداری ئەرکێکی نیشتمانیان کردووە، خۆتان دەزانن پێشمەرگە بە رێژەیەکی کەم هاتوونەوە کوردستان ئەو کاتی، زیاتر خەڵکەکە بە ڕاپەرین هەستا، ئایا ئەوانە لێرە جێان دەبێتەوە یان نا؟ ئەگەر جێیان نابێتەوە ئێمە چۆن ئەوە بکەین ئەو خەڵکانەش لەو یاسایەدا جێیان ببێتەوە؟ بۆ ئەوەی ئەوانیش سوودمەند بن، چونکە ئەرکێکی نیشتمانیان ڕاپەڕاندووە و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بە خۆی کاك غفور ئەوە ناوەکەی(پێشمەرگەی کەم ئەندام)ە یەعنی ئەوانی تریش کەم ئەندامن، بەلام پێشمەرگەی کەمئەندام نین، ئەوانی تریش حقوقیان هەیە، بەلام لێرە تەنها باسی پێشمەرگەی کەمئەندام دەکەین، د.هالە.

بەڕێز د.هالە سهیل وادی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەمان پیشنیارم هەیە، صیغەکە زۆر دوور ودرێژە، ئەگەر هەر ئەوەندە بێت: هو الذي اصیب او یصاب اثناء اداءه الخدمة ، ئەوەش دەگرێتەوە ئەوەی سۆزان خان باسی کرد اثناء الخدمة ئەوەی کە لە رێی هاتەوە و لە رێگا تووشی بوو، لەبەر ئەوەی لە دێری دووەم کە دەڵێ: نتیجة عمل ارهابي او مصادمة عسکریة. شتی دیکەش هەیە، قەصفی جەوی هەیە شتی تر هەیە لەوانەیە لە بیر کرابێ باس بکرێ، بەس ئەگەر بلێین: اثناء اداءه الخدمة. هەمووی دەگرێتەوە و زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك محمد حکیم.

بەڕێز محمد حکیم جبار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللا منیش قسەکەی کاك شێخ جەعفەر و سۆزان خانیش عیلاجی مەسەلەکە ئەکات، : اثناء اداءه الخدمة، بەڵام مەسەلەی زیندانی سیاسی و هەندێ جۆری تر هەیە ئەوانە لە کوێندەر جێگای بکەینەوە؟ چۆن جێی ئەکرێتەوە؟ ، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك طلعت پرسیارەکەت مایە؟

بەڕێز طلعت خضر سيف الدين:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللا پرسیارەکەم تەقریبەن کاك غفور کردی، بەڵام من زیاتر عیلاقەی بە هێزی پشتگیری هەبوو، جاران رێکخرابوون وەکو هێزی پێشمەرگە، پشتیوانی هێزی پێشمەرگەیان دەکرد لە شەڕەکان بەشداریان کردووە، نازانم جێی لەو یاسایە وا بزانم نابێتەوە، بە پێی ئەوەی هەر پێشمەرگە بێت، ئەگەر دەقێك یان یاسایەك یان شتێك بیانگرێتەوە، رێزم هەیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، مولاحەزەکان ئەندامانی پەرلەمان تەرکیزیان لەسەر ئەوە کردووە مەختەصەر بێت و موعەبیر بێتن، پێم وایە زیاتر ناوی پێشمەرگە بێتن لە کاتی جیبەجێکردنی ئەرکەکانی، معەوق بووە، کەم ئەندام بووە، کاك شێردڵیش قسەکانی خۆی بکات، جا جەنابی وەزیر ئەگەر قسەی هەبێت، دوایی موقتەرەحەکانی ئەندامانی پەرلەمان ئەیخەمە صیاغەوە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لە پێشەوە تکا لە ئەندامانی پەرلەمان ئەکەم، نازانم لە لایانە یان نیە؟ ئیعتیماد لەسەر عەرەبیەکە بکەن، بەراستی عەرەبیەکە باشتر داڕێژرایە، بزانن لە عەرەبیەکە چۆن داڕێژراوە: البیشمرکة (حرس الاقليم) المعوق: هو الذي اصيب او يصاب اثناء اداء الخدمة في صفوف قوات البيشمركة او من جراءها او نتيجة عمل ارهابي او مصادمة عسكرية مما سبب او يسبب له عجزآ دائمآ، ئەوجا با شتەکانتان جوابدەمەوە، ئێمە لەبەر چی دەڵێین اصيب؟ لەبەر ئەوەی ئێمەی پێشمەرگەی کۆنمان هەیە، دەمانەوێ ئەوانیش بیاندەینێ، دەمانەوێ مازیەکەش بڵێین، ئەوە یەك، دووەم: پێکدادان، ئێستا هەندێك شت پەیا بووە بەراستی جاران لە عەسکەری ئەو شتە نەبوو، ئێستا با قسەکانم تەواو بکەم دوایی بۆتان ئەخوێنمەوە، خەڵك بە چ تووشی عەجز دەبێ و بە چ تووشی معەوەقی دەبێ؟ بەنیسبەت ئەرکەکان بەراستی ئەرکەکان زۆرن، کە گوتت لە ئەسنای خیدمە، لەوێ نووسرایە، یەعنی ئەسنای خیدمە هەمووی دەگرێتەوە، تەنها ئەندامێکی لەشی لەدەست دابێت ئەوە معەوق نیە، ئێمە تووشی قەصفی کیمیاوی بووین، کاك ئارێز خۆشی ئەزانێ، هەندێ برادەرمان تووشی شیزۆفرینیا بووە، هەندێك تووشی شتی عەصەبی بووە، خۆتان ئەزانن غازی ئەعصابیان لێداین، یەعنی ئەوە هەر جسم نیە، چاوێکی کوێر بێ، یان دەستێکی نەبێ، ئەوە نیە، لەبەر ئەوە ئێمە حیسابی ئەوانەشمان کردیە، موصادەمەش هەیە ئێستا، یەعنی ئێستا وەکو جاران نیە، با ئەوەتان بۆ بخوێنمەوە کە ئێستا لەو زروفەی ئێستا کە تووشی شەڕی ئیرهاب بووین، بزانن بە چەند شتان خەڵك شەهید دەبێ یان تووشی عەجز دەبێ، بەڵام بەداخەوە ئەوە بە عەرەبیە و دەبێ هەر بە عەرەبیش

بیخوێنمەوە، ئەو حاڵەتانە: عند قيام الوحدة العسكرية بمواجهة الارهابين و القوى المعادية اثناء اعمال التطهير التي يتواجد فيها العسكري، تعرض الارهابين للوحدة العسكرية التي يتواجد فيها العسكري، تعرض العسكري لرصاص الارهابين اثناء المصادمةالعسكرية مع الارهابين او بسببها او من خلال تعقيبهم و القاء القبض عليهم، انفجار سيارة مفخخة و تعرض العسكري لها من الارهابين الانتحارين بسبب سقوط السقف او الملجأ من جراء قصف معادي، التعرض لكمين من الارهابين او بسببهم اثناء تمتعه بالاجازة بسبب العمل المعادي ايآ كان مصدره، انفجار سيارة محملة بالسلاح او الوقود او العتاد الذي يستقلها العسكري نتيجة تعرض الارهابين لها، بسبب انفجار لغم او عبوة ناسفة، و بسبب انفجار صاروخ او رمانة، هەتا بە سەبەبی، لە مەنتیقەی ئێمە، بەسەبەبی ساردیش، جاری وا هەیە لە ناو بەفرێ تووشی گانگرین دەبێ، جوزئێکی لەدەستی دەبا، ئەوانە هەمووی سەبەبن لە ئەسنای خیدمە، لەبەر ئەوە وا بزانم کە دەڵێین لە ئەسنای خیدمە هەموو شتێك دەگرێتەوە، کە دەڵێین موصادەمە ئێستا پەیا بووە، یەعنی هەندێ شت پەیا بووە، کە دەڵێن (اصيب) لەبەر ئەوەی دەڵێین مازیە کەواتە پێشتر تووشی بووە و ئەوانەی ئێستاش دەگرێتەوە و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك زەعیم چ مولاحەزەیەك هەیە لەسەری ؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم(زەعیم عەلی)/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵلا من پێم باشە کورت بکرێتەوە، تەعبیرەکەش باشە، شامل بێت و هەمووی بگرێتەوە، زۆر دوور و درێژە، بەڵام شتی تر تێکەڵ نەکەین، مەسەلەن سجنی سیاسی پرۆژەیەکە، پاشان رەنگە ئەویش قانونێکی بۆ دەربچێ یان نیزامێکی بۆ دەرچێ، یان ئەوانەی لە ئینتیفازە بەشداربووە و پێشمەرگە نەبووە و لە لیستی پێشمەرگە نەبووە، میللەت هەمووی تووشی ئەو رووبەڕووبوونەوە بوو، بەڵام پێشمەرگەکە خصوصیاتی خۆی هەبوو بەراستی، یان ئەوانەی تر کە پاڵپشتی هێزی پێشمەرگەیان کردیە، شتەکان با تێکەڵاو نەکەین، ئەوە خۆی موحەدەدە بە پێشمەرگە، هەر چی هەیە بۆی بکرێ ئێمە پێمان باشە، کورتکردنەوەی فەقەرەکان شتێکی چاکە، ئەگەر صیاغەکی جوانی بۆ بدۆزنەوە و تەسبیتی بکەن وشامليش بێ و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، وەڵلا من کورتم کردۆتەوە ئەگەر ئیجازەتان بدابا، (يصاب)ەکە زیادە، چونکە (اصيب)ە هەردووکی دەگرێتەوە، یەکێك خوا نەخواستە سبەینی ئیصابەی کرد ئەو قانونە دەیگرێتەوە، (اصيب) پێشمەرگەکان دەگرێتەوە، بەبێ ئەوەی بڵێی (يصاب) سبەینێ دوو سبەی کە ئیصابەی کرد ئەو قانونە دەیگرێتەوە، جا من وام نووسیوە: البيشمركة (حرس الاقليم) المعوق:هو الذي اصيب اثناء اداءه الخدمة، بعجز بدني او عقلي يعيق اداءه للخدمة. ئەوە موختەصەرە و ئەوەی کاك خەلیل وتی تۆزێك ئەویشم کورت کردیتەوە و زۆر لە ئەندامانی پەرلەمانیش مولاحەزەیان کرد کە هێن بکرێتەوە، ئەگەر ئەوە بیکەینە کوردیش بیخوێننەوە، جارێکی تر دەیخوێنمەوە کەلیمەیەکم لەبیر چووبوو، البيشمركە(حرس الاقليم)

المعوق:هو الذي اصيب اثناء اداءه الخدمة او جراءها، بعجز بدني او عقلي يعيق اداءه للخدمة. نازانم كاك شێروان ؟ بەعجز بەتەنیا ئیکتیفا دەكات؟ بەدەنی و عەقلی لابدەین؟ ڕەئیتان ئێوە چیە وەكو قانونی؟

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

عیجزەكە لە قانونەكە تەفصیلاتی درایتێ، ئەگەر عجزیش بنووسین هەمووی دەگرێتەوە، چونكە دەرەجاتەكان هەمووی ئیشارەتی پێدرایە، چ عضوی بێت و چ بەدەنی بێت، ئیشارەتی پێدرایە لە مەتنی قانونەكە.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

باشە كەواتە بەدەنی و عەقلیەكەش لادەبەین و بەتەنیا عجزەكە دەبێ: البیشمركة(حرس الاقلیم) المعوق: هو الذي اصيب اثناء اداءه الخدمة، بعجز يعيق اداءه للخدمة.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەگەر مولاحەزەی بكەن ماددەی دووەم تەعریفەكە بە وەزعەكی دیكە هاتیە، پرۆژەكەش تەئكید لەسەر ئەو وەزعە دەكات، من الجانب العضوي ، فەقەرە (ب) دەڵێ: اذا فقد احد اعضاءه الظاهرية من الجانب العضوي او الوظيفي، مهما كانت درجة عجزه. دیارە كە ئێمە موناقەشەمان كرد لەگەڵ جەنابی وەزیر و لێژنەی پێشمەرگە، تەئكید لەسەر ئەو بابەتەیان كرد كە هەدووكی تێدا بێ بە سیفەتێكی زۆر روون و ئاشكرا، لەبەر ئەوەی ئێمە تەسبیتمان كرد العضوي او الوظيفي، لێرە دەبێ ئەو عیبارەتەی كە بەكاری دێنین نەسەقێكی هەبێ لەگەڵ ماددەی دووەم، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەوە ماددەی دووە، ئەوە هیچ، بەڵام ماددەی یەكەم بەدەنی و عەقلیەكە پێویست ناكات، جارێكی تر بە عەرەبیەكەی دەخوێنمەوە، ئەگەر مامۆستا كاكە كردبێتە كوردی؟ كاك شێردڵ فەرموو.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەگەر ئێمە هەر بڵێین ئەسنای خدمە، باشە كە لە كاتی ئیجازەی بوو و جەماعەتێكی ئیرهابی ؟

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كە گوتت (جراءها) ئەوە هەردووكی ئەگرێتەوە، ئێستا دیسان ئەیخوێنمەوە: البیشمركة (حرس الاقلیم) المعوق:هو الذي اصيب اثناء اداءه الخدمة او جراءها، بعجز دائم يعيق اداءه للخدمة. كوردیەكەی بخوێننەوە بۆ ئەوەی تەصویتی لەسەر بدەین تكایە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پێشمەرگەی کەم ئەندام(زێرڤانی هەرێم): ئەو پێشمەرگەیە کە تووشی کەم ئەندامی بەردەوام بووە لە کاتی جێبەجێکردنی راژەکەی یان بە هۆیەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا خوێندرایەوە بە کوردی و بە عەرەبیەکەش بیخوێننەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الاولى: البيشمركة(حرس الاقليم) المعوق:هو الذي اصيب اثناء اداءه الخدمة او من جراءها، بعجز دائمي يعيق اداءه للخدمة.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەیخەمە دەنگەوە کێ لەگەڵیەتی دەستی بڵندکا تکایە؟ فەرموون، کێ لەگەڵدا نیە؟ یەك کەس لەگەڵیدا نیە بەبێ ئەوەی داوای قسەش بکات و ئیعتیرازیشی هەبێت، بەئەکسەریەت وەرگیرا.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دووەم: پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێم) تووشبوو بە پەککەوتنێکی جەستەیی لەو بارەی خوارەوە خانەنشین دەکرێ:

أ-ئەگەر پلەی پەککەوتنەکەی گەیشتە 50٪ و بەرەو سەر، بە پێی راپۆرتێکی پزیشکی کە لە لێژنەیەکی پزیشکی پسپۆریەوە دەرچووبێت.

ب- ئەگەر یەکێك لە ئەندامە دیارەکانی لە لایەنی ئۆرگانی و فەرمانی لە دەستدا بێت و پلەی بە پەککەوتنەکەی هەرچەند بێت.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية: يحال البيشمركة (حرس الاقليم) المصاب بعجز بدني على التقاعد في الحالتين التاليتين:

أ- اذا بلغت درجة عجزه 50٪ فما فوق، و بموجب تقرير طبي صادر من لجنة طبية مختصة.

ب- اذا فقد احد اعضاءه الظاهرية من الجانب العضوي او الوظيفي مهما كانت درجة عجزه.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر کەس قسەی نیە؟ باشە ناوتان دەنووسم، د.هالە فەرموو.

بەڕێز د.هالە سهیل وادی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێرە کە دەڵێ: يحال البيشمركة (حرس الاقليم) المصاب بعجز بدني و عقلي، باسی عقلی نەکردیە با ئیزافە بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر مولاحەزەی بکەی کاک شێروان مولاحەزەی د.هالەی، لە ماددەی یەکەم وتراوە (عجز دائم)، لێرەش بەدەنیەکە ببێتە دائم ئەوە ئەو ئیشکالە حەل دەکات، کاک محمد حکیم.

بەڕێز محمد حکیم جبار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللا من نازانم پێشنیارەکەم لە رووی توبیەوە چۆنە؟، بەڵام پێم وایە 50٪ زۆرە، ئەگەر کەمی بکەینەوە بۆ 35٪ یان 40٪ ، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک د.فؤاد.

بەڕێز د. فؤاد احمد محمد بابان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەڕاستیدا برگەی (ب) ئەڵێ: ئەگەر یەکێك لە ئەندامە دیارەکانی لە لایەنی ئۆرگانی و فەرمانی لەدەست دابێ، لەبەر ئەوەی مەرج نیە یەکێك بۆ ئەوەی ئەندامێکی لەشی لە دەست دابێ لە رووی ئۆرگانیەوە، لەوانەیە لە رووی تەنها فەرمانیەوە لەدەستی دابێ، بلێین دەستێکی ئیش ناکات، بەڵام دەستی لە رووی ئۆرگانیەوە لەدەستی نەداوەوە، بەڵام ئیش ناکات، دەبێت بگوترێت لەلایەن فەرمانی یان ئۆرگانی، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک سعدالدین.

بەڕێز ملا سعدالدین عبدالله مەولود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوها تێدەگەیشتم ئەگەر لە 50٪ بێ، مەعنای ئەو کابرایە نیوەی تەواو بێت و نیوەی تەواو نەبێت، زۆرە لە 50٪، ئەگەر لە کوللی وەربگیرێ، ئەوە جانبێك، جانبی دووەم هەر ئەوها باشە بە کورتی کورتی بکەینەوە: اذا قررت اللجنة الطبية عدم صلاحيته للخدمة.

یەعنی ئەو عدم صلاحيته للخدمة ئەوە تەقریرەکە دەگەڕێتەوە بۆ لێژنەی طبي کە وەزارەتی صیحە دەریدەکات، ئەوە زیاتر مەعنایەکەی مەفهومتر دەبێت، لەگەڵ رێزمدا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەر بۆ ئەوەی تەوزیح بێتن، ئەو دەرەجاتانە، دەرەجەیەکی طبین ، تەحدید دەکەن لە 50٪ یەعنی لە 35٪ بێتن قودرەتی ئیشی هەیە، ئەو دەرەجاتانە زۆر بە دیقەت دیاری کراوە، من لەبەر ئەوەی ئەو حاڵەتانە زۆر هاتونەتە پێشم، حاڵەی کەم ئەندام رەوانەی لێژنەی کراوە و هاتووتەوە، دیقەتی تێدایە، کە گوتی لە 50٪ یەعنی ناتوانێ بە شێوەیەکی رێك و پێك ئیشەکانی ئەنجام بدات، ئەگەر لە 35٪ دەتوانێ هەندێ ئیش ئەنجام بدات و هەندێ ئیش ئەنجام نەدات، ئەگەر 20٪ دەتوانێ مەسەلەن، ئێستا مومکینە ئێمە ئیعتیبار دەکرێ معەوەق لە 30٪ من خۆم، هەموو دێتن دوایی بە تەفصیلی، سوزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سوپاس روونکردنەوەکەی تۆ کافی بوو، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک بەڵێن.

بەڕێز حمد عبدالله محمود(بەڵێن):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیسان لەسەر صیاغەکەیە بەراستی، ئەو صیاغەی فەقەرەی پێشەکیەکە هەر زۆر ناڕێکە، بە پەککەوتنێکی جەستەیی هیچ مانا نادات، پێشمەرگەی پەککەوتوو لەم دوو بوارەی خوارەوە خانەنشین دەکرێ، زۆر بە کورتی و بە وازیحی، خاڵی یەکەمیش ئەگەر پلەی پەککەوتنەکەی لە 50٪ بەرەو سەرەوە بوو بە پێی راپۆرتی پزیشکی، بەڕاستی صیاغەی کوردیەکەی زۆر زۆر ناڕێکە، منیش هەر لەسەر 50٪ بەڕاستی ئەوەم هەیە، کە لە 50٪ زۆرە، باشە ئەوەی لە 45٪ هەبێ، چونکە ئەگەر لە 50٪ بەسەرەوە بوو کۆمەڵێك ئیمتیازاتی دایتێ لە ماددەکانی دواوە، یەعنی لە 50٪ بەرەو خوارەوە تەنها دەتوانێ خانەنشین بکرێ، ئیمتیازاتەکانی تری نادرێتێ، لەبەر ئەوە بە ڕای من ئەوەی 45٪ بەسەروەیەو 40٪ بەسەرەووەیە، عالئەقەل 35٪ لایەنی کەم بێ و لە 35٪ بەسەرەوە ئەو مافانەی پێ بدرێ کە لە ماددەی سێدا هاتووە، چونکە ئەگەر وەکو ئێستا بمینێتەوە تەنها حەقی خانەنشینی هەیە بە پێی ماددەی چوارەم، یان دەتوانێ لە وەحدەکی ئیداری ئیش بکات یان خانەنشین بکرێ، یەعنی ئیمتیازاتەکانی تری وەکو پەککەوتە نایدرێتێ، وەکو خانەنشینەکی ئیعتیادی خانەنشین دەکرێ، لەبەر ئەوە من 50٪ م پێ زۆرە و داوا دەکەم بکرێتە 30٪ یان 35٪، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من پرسیارێکت لێ دەکەم کاک بەڵێن: لە 50٪ حاڵەتەکەی دەتوانی شەرح بکەی؟ یەعنی کێ لە 50٪ دەیگرێتەوە؟

بەڕێز حمد عبدالله محمود(بەڵێن) :

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە لێژنەی پزیشکی دیاری دەکات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جا من خۆم ئەوەم شەرح کرد، خۆم گوتم ئەوە، لەبەر ئەوەی ئەوانەی کە دکتۆرن خاڵەتی وایان هاتووتە پێش، ئەگەر ئەوان مولاحەزەیەکمان بدەنێ لەسەر ئەوە؟ کاک د.فؤاد لە 50٪ یەعنی چی؟ لە 35٪ یەعنی چی؟

بەڕێز د.فؤاد احمد محمد بابان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

له راستیدا له وەزارەتی تەندروستی لیستێك هەیە لەبارەی ئەوەی كە دەرەجاتی عیجز چ دەگرێتەوە؟ یەعنی ئەوە لەویَ دیاری كراوە، پەنجەیەكی بڕا چەندە؟ چوار پەنجەی بڕا چەندە؟ دەستی تا ئانیشكی بڕا چەندە؟ یان هەموو دەستی چەندە؟ لەبەر ئەوە ئیحتیاج ناكات بەو هەمو دوور و تەفصیلە، چونكە ئەوە هەمووی لەویَ دیاری كراوە.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سوپاس، كاك جەمال.

بەڕێز جمال محمد قاسم:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وەللاّ ئەوەی من مولاحەزەی ئەكەم لە قانونەكەی بەغدا چاكتر چارەسەری ئەم كێشەیان كردووەو صیغەی موناسبتریان گوتووە، لێرە ئەوان ئەڵێن:اذا احیل العسكري لاسباب صحیة ناجمة عن الخدمة او بسببها، ولم یكن لە ید في حدوثها و كان العجز كلیاً، فیمنح راتباً تقاعدیاً وفقاً لاحكام البند الاول من المادة 53 . ئینجا تەحدیدی كردووە ئەگەر لەوە كەمتر بیَ : تحتسب مدة خدمته التقاعدیة 15 سنة اذا كان اقل من ذلك. یەعنی تەحلیلی ئەوان تۆزیك فراوانترە و تەقریبەن هەموو لایەك ئەگرێتەوە، ئینجا بۆ ئەوەی كە لە 50٪ تۆزێك شتی زیاتری بۆ خستۆتە سەر، ئەگەر موراجەعەیەكی ئەمە بكرێتەوە وا تێئەگەم شتێكی باشە.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

خاتوو پەخشان.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە لە ماددەی دوو باسی پێشمەرگەی كەم ئەندام ئەكەین، لە تەعریفەكە هاتووە ئەڵێ: ئەگەر تووشی شتێك بوو كە مەنعی بكات لە ئەدائی عەمەلی، یەعنی ئیتر خۆی هەر بڵێین پێشمەرگەی معەوق حەقی راتبی تەقاعودی هەیە، دوایی لە ماددەكانی دواییدا حاڵەتەكانی شەرح كراوە، لە سەدا ئەوندە چۆن بیَ؟ لەبەر ئەوە من پێم وایە ئەمە زیادە، چونكە ئێمە شەرحمان كردووە لە تەعریفەكە، بڵێین پێشمەرگەی معەوق حەقی راتبی تەقاعودی هەیە، لە ماددەكانی دوایی ئەوە هاتووە، چۆن و دەرەجەكەی چۆن بیَ و چۆن نەبیَ؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئاخەر ئەوە دەبیَ تەقریری طبی تەئیدی بكات، مەسەلەن یەكێك هەیە لە 50٪ كەمترە، ئەگەر تەقریری طبی نەبێتن مومكینە زۆر كەس بێتن داوای تەقاعود بكات، بەڵام تەقریر طوبیە كە دەڵێ ئیشی پیَ دەكریَ یان نا؟ دەتوانیَ بەردەوام بیَ لە ئیشەكەی یان نا؟

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە لە تەعریفەكە وتومانە: ئیشی پیَ نەكریَ، لە ئاخر جوملەی.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك بارزان.

بەڕێز بارزان محمد قادر:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

قسەكانی من د.هالە كردی و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

دوا كەس كاك ئاریز.

بەڕێز ئاریز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

قسەی یەكەمم ئەوەیە كە پشتیوانی كاك د.فؤاد دەكەم، لەلایەنی ئۆرگانی یان فەرمانی ئەوە وابزانم جێبەجێ كرا، بەڵام پرسیارێكم هەیە: من لە ماددەی پێشوو گوتم لە كاتی جێبەجێ كردنی ئەركەكانی سەر شانیدا پشتیوانی نەكرا، بەڵام كە گۆترا اداء الواجب پشتیوانی لێكرا، من نازانم بۆ چی بەعەرەبی وەقعی زیاتر بێ لە زەمانی كوردی كاتێ كە قسەی دەكەین؟ بەراستی من پرسیارم لەو برادەرانەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

تۆ سەهو تێگەیشتووی، پشتیوانی لە قسەكانی تۆش كرا و چەسپا، بەڵام تۆ وا تەسەور دەكەی و، عەینی شت دەكات بەعەرەبیەكەی و بەكوردیەكەی، بەڵام من و كاك خەلیل رەنگە عەرەبیەكە باشتر بزانین، ئەوە مەوزوعێكی ترە، من پێم وایە مولاحەزاتەكان بۆ روونكردنەوە بوو زیاتر یەك كەلیمە نەبێتن، كاك د.نوری دوێنێ قەرارمان دا ئەوەی ناوی نەنوسیبێت، داوای لێبوردن دەكەم، یحال البیشمركة (حرس الاقلیم) المصاب بعجز دائم، ئەوە لەبەر ئەوەی لەگەڵ ماددەی یەكەم بگونجێ بەدەنیەكە نابێت، علی التقاعد في الحالتین التالیتین: یەعنی دەبێ دائیمیەكەی لەگەڵ بێت بۆ ئەوەی لەگەڵ ماددەی یەكەم بگونجێت و مەبستمان ئەو كەسەیە كە لە ئەو دوو حاڵەتەیدا تەسبیت دەبێت، با بیخوێنێتەوە كاك عەونی ئەگەر هیچ مولاحەزەیەكتان نیە؟

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة الثانیة: یحال البیشمركة (حرس الاقلیم) المصاب بعجز دائم علی التقاعد في الحالتین التالیتین:

أ- اذا بلغت درجة عجزه 50٪ فما فوق، و بموجب تقریر طبي صادر من لجنة طبیة مختصة.

ب- اذا فقد احد اعضاءه الظاهریة من الجانب العضوي او الوظیفي مهما كانت درجة عجزه.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی دووەم: پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێم) تووشبوو بە پەككەوتنێكی بەردەوام لەو دوو بارەی خوارەوە خانەنشین دەكرێ:

أ- ئەگەر پلەی پەككەوتنەكەی گەیشتە 50٪ و بەرەو سەر، بە پێی راپۆرتێكی پزیشكی كە لە لێژنەیەكی پزیشكی پسپۆڕیەوە دەرچووبێت.
ب- ئەگەر یەكێك لە ئەندامە دیارەكانی لە لایەنی ئۆرگانی یان فەرمانی لە دەستدا بێت و پلەی پەككەوتنەكەی هەرچەند بێت.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

دەیخەمە دەنگەوە، نوقتەی نیزامی هەیە كاك نوری، فەرموو.

بەڕێز د.نوری جمیل تاڵەبانی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لە رووی داڕشتنەوە من بە هەڵەی ئەزانم، چونكە ئەڵێ (فی الحالتین التالیتین)، واتا لە هەردوو حاڵەتەكە، ئەبێ بوترێ: یحال البیشمركة (حرس الاقلیم) المصاب بعجز بدني او عقلي ،علی التقاعد في حالة تحقق احدی الحالتین التالیتین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

(احدی) ئیزافە بكەن،(او فی احدی الحالتین)، جەنابت لە لێژنەكەی بووی هەر لە وێندەر ئیقتیراحت بكردبا ئەو ئیشكالەشمان نەدەبوو، وەڵلا ئەصڵەكەی باشترە كاك د.نوری، چونكە ئەگەر بڵێی فی احدی الحالتین دەبێ بڵێین: او فی كلتیهما، ئەصڵەكەی باشترە بەراستی، هەرچەندە جەنابت عەرەبی باش دەزانی، پێی ناوێ ئەوە دوو مەرجەع وایان گوت، دەیخەمە دەنگەوە كە وەكو خوێندرایەوە، كێ لە گەڵیەتی دەستی بڵندكا تكایە؟ فەرموون، كێ لەگەڵدا نیە؟ بە كۆی دەنگ قبوولٚ كرا، بۆ ماددەی سێیەم تكایە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی سێیەم:
أ- بۆ پێشمەرگەی (زێرەڤانی هەرێم)ی كەم ئەندام مووچەیەكی خانەنشینی خەرج دەكرێ كە بە قەدەر دوا مووچە و دەرماڵەكانی دەبێ كە لە كاتی خزمەت كردنیدا وەریدەگرت، هەروەها دەرماڵەی كەم ئەندامیەكەشی بە پێی پلەی پەككەوتنەكەی بۆی خەرج دەكرێ.
ب- پێشمەرگەی (زێرەڤانی هەرێم)ی كەم ئەندام، كە لە مەیدانی كوشتاردا تووشی كەم ئەندامی بووە و، پلەی پەككەوتنەكەی گەیشتووتە 50٪ بەرەو سەرێ، پایەكی بەرز تری پێ دەدرێ و، مووچەی خانەنشینەكەی لەسەر بنچینەی پایە نوێیەكەی پێدەدرێ لەگەڵ خەرج كردنی پاداشتی تایبەت بە رێز لێنانەكەی لە ئەنجامی قارەمانیەتی نواندنی لە مەیدانی كوشتاردا.
ج- ئەو پێشمەرگە زێرەڤانی هەرێمەی كە لە 100٪ تووشی كەم ئەندامی بووە لە مەیدانی كوشتاردا، دوو پایەی بەرزتری پێ دەدرێ و مووچە و دەرماڵە تایبەتیەكان بە رێز لێنانی سەبارەت بە نواندنی قارەمانیەتەكانی لە مەیدانی شەڕ و كوشتاردا بۆی خەرج دەكرێ.
د- هەموو ئەو پارانەی كە لە دوا مووچەی لە ماوەی 18 مانگەوە وەریدەگرت، وەك پاداشت بە یەك جار بۆی خەرج دەكرێ.

هـ- ئەو پێشمەرگە (زێرەڤانی هەرێمە) کەمئەندامە کە برگەی (ب) لە ماددەی دووەمی ئەم یاسایە دەیگرێتەوە، دەرماڵەی کەم ئەندامی بە 50٪ ی هەموو مووچەکەی بۆ خەرج دەکرێ.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة:

أ- يصرف للبيشمركة (حرس الاقليم) المعوق، راتبآ تقاعديآ يساوي اخر ماكان يتقاضاه من راتب ومخصصات اثناء خدمته، كما تصرف له مخصصات المعوق وحسب نسبة درجة عجزه.

ب- يمنح البيشمركة (حرس الاقليم) الذي اصيب بعوق في ساحة القتال، وبلغت درجة عجزه 50٪ فما فوق، رتبة اعلى وتصرف راتبه التقاعدي على اساس الرتبة الجديدة مع صرف المكافآت الخاصة بتكريمه نتيجة البطولات التي خاضها في سوح القتال.

ج- يمنح البيشمركة حرس الاقليم المصاب بعوق بنسبة 100٪ في ساحة القتال، رتبتين اعلى ويصرف له الراتب والمخصصات الخاصة بتكريمه بسبب البطولات التي خاضها في سوح القتال.

د- يصرف له مجموع ماكان يتقاضاه من اخر راتب خلال 18 شهرآ كمكافأة ولمرة واحدة.

هـ- تصرف للبيشمركة (حرس الاقليم) المعوق المشمول بفقرة (ب) من المادة الثانية من هذا القانون، مخصصات المعوق بنسبة 50٪ من الراتب الكلي .

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەستتان خۆش بەراستی، وەڵلاهی زۆر رێك و پێکە، وەزارەت و لیژنەی قانونی و لیژنەی پێشمەرگە دەستتان خۆش بێت، ناوتان بنووسن، کاك اسماعیل فەرموو.

بەڕێز اسماعیل محمود عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵلا من لە ماددەی سێ لەسەر فەقەرە(ب) ئەڵێ لە مەیدانی کوشتار، کوشتار نازانم خۆ قەصابخانە نیە؟ کوشتار هەر بەو مانایە دێت با بگۆردرێت بکرێتە مەیدانی جەنگ باشترە نەك کوشتار، شەر و پێکدادان باشترە لەوەی لە مەیدانی کوشتار، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کاك بەڵێن.

بەڕێز حمد عبدالله محمود(بەڵێن):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵلا منیش هەر پرسیارێکم هەیە، فەقەرەی (ا) بۆ پێشمەرگەی کەمئەندام مووچەیەکی خانەنشینی خەرج دەکرێ کە بە قەدەر دوا مووچە و دەرماڵەکانی دەبێ کە لە کاتی خزمەت کردنیدا وەریدەگرت، یەعنی پێشمەرگە هەیە لە هەشتایەکان مەسەلەن تووشبووە مووچەی ئەو کاتی بۆ حیساب دەکرێ؟ ئەوەی

ئێستا پێشمەرگە هەیە کەم ئەندامە مومکینە بەراستی 150000 هەزار مەعاشی کەم ئەندامی وەردەگرێ، یەعنی چۆن حیساب دەکرێ؟ ئەوە لەلای من روون نیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆی شەرح بکەن دوایی ئێستا نا، کوێستان خان.

بەڕێز کوێستان محمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەمان تێبینی کاك بەڵێنم هەبوو، لەسەر ئەو دوا مووچەیەی کە هەیە لە کاتی پێشمەرگایەتیدا 50 دیناری هەبوو، ئێستا چی بۆ سەرف دەکرێ؟ سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڤیان خان.

بەڕێز ڤیان سلیمان حاجی بشار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵلا من هەر تێبینیم هەیە لەسەر خاڵی (ا)، بۆ ئەوەی کە لە مەیدانی شەڕدا تووشی پەککەوتن نابێت، بەڵکو هەر پێشمەرگەیەك لە ئەسنای خدمەی خۆیدا بە هەر حادیسەیەك تووشی پەککەوتن دەبێت، بۆ بڕگەی (ب وج) زۆر باشە، بەڵام کە سەیری دەکەی و موقارەنەیان ئەکەی لەگەڵ یەکتری ئەمەش هەر دیسان هەمان پێشمەرگەیە، ئەمەش بۆی هەیە هەر وەکو ئەوان دەچێتە مەیدانی شەر، بەڵام لە شەنسی ئەو، ئەو لە مەیدانی شەر وای لێنایت، بە حادیسەیەکی دیکە یان لە کاتی ئیجازەکەی تووشی حادیسەیەك ئەبێ و هەر ئەو پەککەوتنەی بەر ئەکەوێ، ئینجا پێم باشترە بۆ ئەوەی زیاتر عەدالەت رچاو بکرێت، ئەمەش قەیناکا با فەرقیان هەبێت، بەڵام هەر پایەیەکی بۆ بەرزتر بکرێت و دەرماڵەی کەم ئەندامیەکەشی بە پێی پلەی پەککەوتنەکەی بێت، هەر دیسان جیاوازی دەبێ لەگەڵ خاڵی (ب و ج)، بەس با پایەیەکی بۆ بەرز بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عادل.

بەڕێز عادل محمد امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەمان پرسیاری کاك بەڵێنم هەیە، بەڵام ئەگەر ئەم دەقە بخوێنینەوە بەراستی ئەمانباتەوە بۆ ئەو پێشمەرگانەی کە لە ساڵی هەشتاکان کەم ئەندام بوون، ئەو کاتە پێنج دینار و دە دینار مووچە بوو، ئەگەر ئەم نەصە ئەوها بەو شێوە بڕوا، ئەگەر ئەسنای خیدمەن لەکاتی خزمەت کردندا ئەو کاتە ئەگرێتەوە، راستە هەندێ پێشمەرگەی کەم ئەندام هەیە ئێستا مووچەی هەبێ، ئەکرێ ئێمە موعالەجەی ئەو مەوزوعەی بکەین بەو مووچەی کە ئێستا هەیە بەراستی .

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەر بۆ مەعلوماتتان ئەوە، هەموو ئەوانە ئێستا مووچەیان تەعدیل کراوە لەبەر رۆشنایی مووچەی ئێستا، هیچ کەسێك 5 دینار و 10 دینار نەماوە ، دوایی هەمووتان جوابتان ئەدەنەوە، کاك ئاریێز فەرموو.

بەڕێز ئاریێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی هەندێك زاراوەو ناو هەیە بۆیتە بەشێك لە کەلتووری مێژوویی ئێمە، حەقە ئێمە زۆر داکۆکی لێبکەین و بیانهێنینەوە، بە تایبەتی هەندێك زاراوەو ناو هەیە بۆێتە بەشێك لە مێژووی ئێمە وەکو پێشمەرگە و پێشمەرگایەتی و ئازایەتی و چالاکی و هەموو ئەو وشانەی کە هەیە، حەقە ئێمە بیپارێزین، ئێمە زیاتر پشت بە توراس و کەلتووری خۆمان بگرین کە مێژوویەکی دوور و درێژمان هەیە، نەك بەکارهێنانی دەستەواژەی عەسکەری هی عیراقی یان بەریتانی یان فەرەنسی ئەوانەی بەکارهاتووە، منیش هەر پشتیوانی لە قسەکانی کاك اسماعیل دەکەم، یەعنی بەراستی مەیدانی کوشتار لە ژیانی پێشمەرگایەتی بڕوا ناکەم کەس بەکاریهێنابێ، جا لە هەندێ شوێندا بە غەڵەتیش بەکار هاتووە، بۆ نموونە لە (ب) پێشمەرگە کە لە مەیدانی ئەوە کردمانە مەیدانی شەڕ، ئەوە ئەزانین، وا باشترە لێرە بنووسین لە کاتی جێبەجێ کردنی ئەرکی سەرشانی، وا باشترە وەکو کاك شێردڵ باسی کرد، رەنگە کیمیاوی لێیدابێ، یان لە چالاکی پێشمەرگە بووبێت، لە هەندێ شوێن چالاکی دەوێت و لە هەندێ مەیدانیش شەڕی دەوێ و لە هەندێ جێیش ئازایەتی دەوێ، بەهەر حاڵ پێم باشە ئەو زاراوانە ئێمە پێی لەسەردا بگرین، بە تایبەتی ئێمە نەوەیەکین رابوردوو بۆ داهاتوو دەگوازینەوە، یەعنی لەمەودوا نەوەکانی ئێمە پشت بەو یاسایە دەبەستن، یەعنی حەق نیە ئێمە لەبیریان بکەین، بەراستی زۆر موهیمن ئەو شتانە لەبەر چاومان بن، یەکێکی تر هەیەدیارە ئەوە هەمووی لە خزمەتی پێشمەرگەی کەم ئەندامە کارێکی باشە، بەڵام لە شوێنێك بە روونی دیار نیە، پێشمەرگە هەیە دوو پەنجەی لەدەست دەدا، ئەویش باسکرایە بە غامزی ، بەڵام من تۆزێك روونم کردۆتەوە بۆ ئەوەی ئەویش مافی نەخورێتن، دوو پەنجەی لەدەست دەدا، گوێیەکی لەدەست دەدا، شتێکی لە دەستدەدا، ئەویش پلەیەکی هەیە، رەنگە پلەکەی پێنج بێ، من هەر لێرە پێشنیار ئەکەم هەر لەگەڵ ئەوانە بێت ، یەعنی بڕگەیەکی تر یاد بکەین، کەم ئەندامێك کە رێژەی لە 5٪ بەسەرەوە بە پێی پلەی کەم ئەندامیەکەی، بە شێوەیەکی رێژەیی واتا 5 یان 10 یان 15 و ئەوانە مووچەیەکی دیاریکراوی بۆ بڕایەوە، ئەوە هاتیە لە دوایی هاتیە، بەڵام لەگەڵ ئەو ماددانەی کە ئێستا باسی مووچە ئەکەن باشترە بێتن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

یەك شتت لە بیر نەچێتن ئەوە قانونی تەقاعودیە، خانەنشین کردنە، ئەوە پەنجەیەکی هەبێ یان دوو خۆ خانەنشین نەکراوە، بەردەوامە لە خزمەت.

بەڕێز ئاریێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە ئێران دراوسێمانە و زۆر شتی باشیشیان کردیە، من ئەوەی بزانم لەوێندەر ئەوەی لە 2٪ی لەدەستدایە، مامۆستایە، بەڵام لە کاتی عەسکەری لە 5٪ لەدەستدایە مووچەیەکی تایبەتی بۆ بڕاوەتەوە کە کارێکی زۆر باشیان کردیە بەڕەئی من، ئێمەش حەقە چاویان لێبکەینەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك جعفر.

بەڕێز جعفر مصطفى معروف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەسەر بڕگەی (ب و ج) هەمان ڕەئی ڤیان خانم هەیە، چونکە ئەگەر ئەو دووانە چاك نەکەین ماددەی یەکەم ئەشواتەوە بەراستی، لەسەر بڕگەی (ھ) ئەو لە 50٪ کەم بەڕاستی، ئەگەر کەم ئەندامێك بڕگەی دوو لە (ھ) شموولی بکات، ئەوە 50٪ کەمە، بکرێتە 75٪، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەراستی ئەوەی کە دەڵێ 50٪ پێی وایە لە 50٪ مووچەی 100 دینارە 50 دینارە، ئەگەر 50 دینارە 25 دینارە؟ ئەوە ئیشەکی طبیە ، کەلیمەیەکی طبیە، لە 50٪ کاك د.فؤاد شەرحی کرد، لائیحەیەك هەیە، شتێك هەیە، کە وتت لە 50٪ دێتە پێشت ئەوە تا چەند ئیشی پێ ئەکرێتن؟ لە 50٪ تەقریر طبییەکی دەکات، مومکینە لە 80٪ ئیشەکەی پێ ئەنجام بدرێت، کاك محمد حەکیم.

بەڕێز محمد حکیم جبار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قسەکانم کرا، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر وەڵامی هەندێك لەو مولاحەزاتانەی کە کرا بدەنەوە، فەرموو کاك شێردڵ.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەتی مووچە، ئەصڵەن پێشمەرگە قەت مووچەی نەبووە، هەتا لەسەر مووچە کۆنەکەی تەحدید بێ، هەمیشە یارمەتی بووە، جا دینار بووە، دوو دینار بووە، سێ دینار بووە؟ بەو شێوەیە لە شۆڕش مووچە بووە، ئێستا خۆی وەزارەتی پێشمەرگایەتی قانونێکی تایبەتی هەیە بۆ مووچە و سیستەمێك دەڵێ لەگەڵ سیستەمی عیراق دەگۆڕین، زیاد بکات ئێمەش زیاد دەکەین، ئەوان خۆیان هەتا ئەو شتانەی هەیە ئێستا لە هێزی پێشمەرگە مووچەیان تەحدید کردیە و هەتا فیئەکانیشیان دانایە، ئێمە بە هەر هەمووومان هەوڵدەدەین کە کەسمان مەغدور نەبێ، بە نیسبەتی ئەو فەرقەی دامانناپە لە بەینی مەیدانی شەر و غەیری مەیدانی شەڕ، ناکرێ ئێمە ئەو پێشمەرگەی لە مەیدانی شەڕ تووش بووە بەراستی وەکو ئەوەی دانێین کە بە نەوعێکی تر تووش بووە، نەوعێکی تر چۆنە؟ مەسەلەن یەکێك ماددەیەکی موخەدیر دەخوات و لە شوێنێکدا بەردەبێتەوە، شتێکی لە دەست دەدات، ناکرێ ئەوە وەکو پێشمەرگە حیسابی بکەین، یاخود یەکێك سەیارە لێدەخوڕێ و دەعم دەکات، بۆ چی ئەوە وەکو پێشمەرگەی مەیدانی شەڕ بێ؟ دوایی برادەرینە پێشمەرگەی مەیدانی شەڕ، دوێنێ کاك ئارێز شتەکی باشی گوت، گوتی ئێمە موعاناتی پێشمەرگەمان هەبووە، پێشمەرگەمان هەبووە لە سێ شۆڕش بەشداری کردووە، چەندین جار بریندار بووە، ناردیتیانە سەر شاخ، خۆی گوتیتی بمنێرنە سەر شاخ، کە زانیتی تۆپ و کیمیاوی و هەموو شتی پێوە دەنێن، یەعنی لە تەئریخی پێشمەرگە پێی دەڵێین ئینسانێکی مودریك بە خۆی ئەم ڕێگایە، هەڵبژاردووە،

یەعنی خۆی دەیزانی کە دەچێتە سەر ئەو شاخە دەکوژرێ و هەڵیبژاردووە، خۆ کەس بە زۆر نەچووە، لە کاتێك دەیتوانی نەچێ، بەڵام چوویتە ئەوێ و تووشی عیجزەك بووە، ئێ خۆ دەبێ ئەوە تەفزیل بکەین لەسەر یەکێك کە لە سەیارە دەعمی کردووەو لەگەڵ یەکێك کە وەرگەرایە یان یەکێك دارێك بەربوویتەوە سەری، لەبەر ئەوە ئێمە ئەو فەرقەمان دانایە، چونکە بەراستی پێشمەرگە کەم ئەندامەکانیش و کەس لێمان قبوڵ ناکات ئەگەر ئەو فەرقەی دانەنێین، هیچ پێشمەرگەیەك لێمان قبوڵ ناکات، لەبەر ئەوە ئێمە ئەو فەرقەمان دانایە و داواش دەکەم ئێوەش وەکو ئێمە ئەو رەئیەتان هەبێ و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مولاحەزاکانتان هەندێکی لەبەر ئەوە بوو کە سوء فەهم هەبوو، ئەگەر نا من پێم وایە ئەو ماددەیە زۆر بە دیقەت داندرایە و زۆر بە دیقەتیش دارێژراوە و کوردیەکەشی یەك کەلیمە هەبوو ئەویش شەڕ و پێکدادانەکە چاك بکرێتەوە ئەوەی باس کرا، من وەکو خۆی دەیخەمە دەنگەوە، کێ لەگەڵیتی دەستی بلند کا تکایە؟ فەرموون، کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ قبوول کرا، زۆر سوپاس و پیرۆزیشە ئینشاالله، بۆ ماددەی چوارەم.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی چوارەم: پێشمەرگە(زێرەڤانی هەرێم)ی کەم ئەندام، کە پلەی پەککەوتنەکەی لە نێوان 25٪ و 49٪ و یەکێك لە ئەندامانی بەدەرەوەی لە دەست داوە، دەنێردرێ بۆ یەکێك لە دێیە جێگیرەکانی پێشمەرگەی کوردستان(زێرەڤانی هەرێم)، یاخود بە پێی یاسای خزمەت و خانەنشینی پێشمەرگەی (زێرەڤانی هەرێم)، مامەڵەی لەگەڵدا دەکرێت و بەپێی داواکردنی خۆی دەبێ .

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الرابعة: يحال البيشمركة (حرس الاقليم) المعوق الذي تتراوح درجة عجزه بين 25٪ و 49٪ ، عدا الذين فقدوا احد اعضاءهم الظاهرية الى احدى الوحدات الثابتة الخاصة بفصائل بيشمركة كوردستان(حرس الاقليم)، او يعامل بموجب قانون خدمة و تقاعد البيشمركة (حرس الاقليم)، بناءاً على طلبه.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە ماددەیەکی زەروریە و زۆر بە دیقەتە، دیسان دەستتان خۆش بێت، ئەگەر دەتانەوێ برەك روونی بکەمەوە بۆ ئەوەی کەمتر قسەی لەسەر بکەن، ئەوەی دەرەجەی عیجزی لە 50٪ کەمترە، بە پێی : دیارە لێرە نیشانی دەدات ئەوەی دەرەجەی لە 50٪ کەمتر بێت دیارە توانای ئیشیان هەیە، بۆیە نەقل دەکرێن بۆ وەحداتی سابیت، یەعنی نانێردرێن بۆ شەر، بەڵام ئەگەر خۆی داوای کرد تەقاعود بێت بە پێی قانونی تەقاعودی پێشمەرگە خانەنشین دەکرێ و حەقی تەقاعودی هەیە، پێم وایە زۆر دەقیقە، کاك ئارام فەرموو.

بەڕێز ئارام رسول مامند:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

سەرەتا بەراستی جەنابیشتان ئیشارەتتان پێدا حەقی خۆیەتی و دەست خۆشی لە وەزارەتی پێشمەرگە بکەین لەگەڵ هەردوو برایانی لێژنەی یاسایی و لێژنەی کاروباری پێشمەرگە، بەراستی ئەم یاسایە یاسایەکی زۆر موتەکامیلە و زۆر جانبی گرتووتەوە و دەست خۆشیان لێدەکەین، بێگومان ئەم ماددەیەش ماددەی چوارەم جەنابیشت روونت کردەوە گرنگی خۆی هەیە، بۆ ئەوەی ئەمەش ئەبێتە هاندانێك بۆ ئەو پێشمەرگانەی کە دەرەجەی کەم ئەندامیەکەیان لە خوار 50٪، من تەنها پێشنیاری ئەوە دەکەم، ئەوانەی کە دەنێردرێن بۆ یەکێك لە یەکە تایبەتیەکانی هێزی پێشمەرگە لەوێ خزمەت دەکەن، ساڵانی خزمەتیان ساڵێکیان بۆ بە دوو ساڵ حیساب بکرێت بۆ ئەوەی هەم بۆ خانەنشینی نزیك ببێتەوە و هەم ئەمەش ئیمتیازێك بێ بۆ تەشجیع کردنی زیاتریان کە ئەو غیرەتە دەدەنە بەر خۆیان، دوایی بریندار بوونێکی کەمیش دەگەڕێنەوە بۆ ئەوێ، ئەمە یەکەم، دووەم: لە ماددەکانی پێشوو چەند برادەرێکی بەڕێزمان باسی وشە و دەستەواژەی کوردواریان کرد کە ئێمە دەبێ بیپارێزین، وشەی پێشمەرگە وشەیەکی پیرۆزە، هەمووومان دەبێ پشتگیری لێبکەین، بەڵام ئێمە بەرەو دامەزراندنی جەیشێکی نیزامی دەڕۆین و بەراستی دامەزراندنی ئەو جەیشە نیزامیە کۆمەڵێك وشە و دەستەواژەی نیزامی تایبەتی دێنێتە کایەوە، کە ئێمە نابێت پێی ئیستیفزاز بین، بە پێچەوانەوە من پێم وایە بۆتەنزیم کردنی هێزی پێشمەرگەی ئێمەیە، ئەوەی کە دوێنێ پێشمەرگەی شاخ بووە ئەمڕۆ بەرگری لەو دەستکەوتووانە دەکات، بە شێوەیەکی نیزامی تر، بۆیە من یەعنی بەش بە حاڵی خۆم هەر چەندە وشەی پێشمەرگە زۆر لە لامان پیرۆزە و تا هەمیشەش هەوڵدەدەین پارێزگاری لە بەرزی مانا و ئەو وشەیە بکەین، بەڵام کۆمەڵێك موستەڵەحات و دەستەواژەی نوێی عەسکەری کە دێتە کایەوە، ئێستا بەڕای منەوە ئەوە شتێکی زۆر تەبیعیە، ئەوە یەکێ لە یاساکانی پێشمەرگە جێی بکرێتەوە و، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك بارزان.

بەڕێز بارزان عبدالله نصرالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئیختیارێك دراوە بە پێشمەرگەی موعەوق کە ڕێژەی پەککەوتەکە لە 25٪ ـ 49٪ بێت، کە بۆی هەیە لە وەحدەی سابیتە بێت یان خانەنیشین بکرێت بە گوێرەی یاسای خانەنیشینی پێشمەرگە، لێرەدا ڕێژەی پەککەوتەکە هیچ بە ئیعتیبار وەرنەگیراوە، پێشمەرگەیەو بە گوێرەی خانەنیشینی موعەوقیش نەبێت هەر خانەنیشین دەکرێت، حەقە ئیمتیازێکی بدرێتێ، لە جیاتی ئەو پەککەوتەییە کە 25٪ ـ 49٪ یە، فەرقی چیە؟ لەگەڵ پێشمەرگەیەکی ئاسایی کە خانەنیشین دەکرێت بە پێی ئەو یاسایە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

فەرقەکەی ئەوەیە، عەفوم دەکەی، ئەوەی کە داوای خانەنیشینی دەکات، فەوقی ئەوەی خانەنیشینیەکەی وەردەگرێت، قودرەتی ئیش کردنیشی هەیە، بۆیە دەڵێت لە وەحداتی سابیتە دەوام بکات، دەتوانێت بنووسێت، لەبەر ئەوەی حەقی خانەنیشینی دەدەیتێ لە دەرەوە قودرەتی ئیشی هەیەو دەتوانێت ئیش بکات، دەتوانێت بێت و بڕوات، وەکو ئەوە نیە پەککەوتوو بێت، كاك رشاد فەرموو.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تێبینیم لەسەر دەقەکەی نیە، بەڵام کوردیەکە و عەرەبیەکەی فەرقێکی تێدایە، لە عەرەبیەکە ئیستیسنای داوە، کە دەڵێت: (کل بیشمرکة معوق ودرجة عجزه بین 25٪ او 49٪ ما عدا الاشخاص) ئەو ماعەدایە لە کوردیەکە نەهاتووە، لە کوردیەکە دەبووایە بڵێت (جگە لەوانەی) بۆ ئەوەی موتابق بووایە لەگەڵ عەرەبیەکەی، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك سعدالدین فەرموو.

بەڕێز سعدالدین ملا عبدالله مولود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕەئیەکەم لەگەڵ ڕەئیەکەی مام ڕەشادیە، دەڵێت (یحال البیشمرکه ـ حرس الاقلیم المعوق الذی تتراوح درجة عجزه بین 25٪ ـ 49٪ عدا الذین) ئەو عەدایە لە کوێ هاتووە؟ ئەگەر کوردیەکەش بخوێنیەوە، لە کوردیەکەی دەڵێت: پێشمەرگەی زێرەڤانی هەرێمی کەم ئەندام، کە ڕێژەی پەککەوتەکەی لە نێوان 25٪ ـ 49٪ یەکێك لە ئەندامانی ئەوەی لە دەست داوە، لە کوردیەکەی هیچ ئیستیسنای تێدا نیە، عەدایەکەش لە عەرەبیەکەی ئیستیسنایە، لەبەر ئەوە، جەنابی سەرۆك لە جیاتی (عدا الذین)، بڵێین: (یحال البشمرکة - حرس الاقلیم.....من الذین فقدوا احد اعضائهم الظاهریة)، چونکە لە کوردیەکەی ئەو ئیستیسنایەی تێدا نیە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێردڵ فەرموو.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەررۆکی ئەنجومەن.

ڕاستە ئێمە خۆشمان ئەوەمان داناوە، بەڵام ئەوەی زاهیری ڕێ ناگرێت، یەعنی کە نووسیومانە (احد الاعضاء الظاهریة) بەعزێك جار ڕێگا ناگریت، یەعنی ئێستا ئەوە جەنابی وەزیر لێرەیە، فریق علی، کاتی خۆی حمە زیاد دەستێکیشی نەبوو، خۆت دەزانی چ پێشمەرگەیەکی ئازا و سەرلقێکی ئازا بوو، مورشید دەیام یەك چاوی نەبوو، بە خۆشت دەزانی چ پێشمەرگەیەك بوو، یەعنی ئەگەر دەسکاری بەس ئەوە بکەین. مەبەستم ئەوەیە ئەو عەدایەیەی تێدا نەبێت، چونکە هەندێکیان دەتوانن ئیش بکەن.با وەکو کوردیەکە بێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ملاحەزەکەت بە جێیە، من ئەوەی دەخوێنمەوە، بزانم ڕەئی جەنابی هەر دوو وەزیر چیە؟ بە عەرەبیەکەی دەخوێنمەوە (یحال البیشمرکة ـ حرس الاقلیم المعوق الذی تتراوح درجة عجزه بین 25٪ ـ 49٪ الی الوحدات الثابتة بفصائل بیشمرکة کوردستان - حرس الاقلیم - او یعامل بموجب قانون خدمة وتقاعد البیشمرکة ـ حرس الاقلیم بناء علی طلبه) ئەوەی تر هەمووی زیادەیە، ئێستا بیخوێننەوە بە کوردی و عەرەبیەکەی بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

الماده 4: یحال البیشمرکة ـ حرس الاقلیم المعوق الذی تتراوح درجة عجزه بین 25٪ ـ 49٪ الی الوحدات الثابتة الخاصة بفصائل بیشمرکة کوردستان ـ حرس االاقلیم او یعامل بموجب قانون خدمة وتقاعد البیشمرکة ـ حرس الاقلیم بناء علی طلبه .

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عبدالکریم فەرموو.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی 4: پێشمەرگەی (زێرەڤانی هەرێم)ە کەم ئەندام پلەی پەککەوتەکەی لە نێوان 25٪ ـ 49٪ وەیەکێك لە ئەندامانی دەرەوەی لە دەست داوە دەنێردرێت بۆ یەکێك لە یەکە جێگیرەکانی تایبەت بە هێزی پێشمەرگەی کوردستان (زێڕەڤانی هەرێم) یاخود بەگوێرەی خزمەت و خانەنیشینی پێشمەرگە (زێڕەڤانی هەرێم) مامەڵەی لەگەڵ دا دەکرێت و ئەمەش بە پێی داواکردنی خۆی دەبێت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سۆزان خان فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاك کاکە لە کوردیەکە خوێندیەوە، ئێمەش هەم لە عەرەبیەکە لامان برد، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك سعدالدین فەرموو.

بەڕێز ملا سعدالدین عبدالله مولود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر ئەو ئەعزای زاهیریەکە لاببەین،خەلەل لە ماددەکە دروست دەبێت، وەکو کاك شێردڵ باسی کرد، ئێمە مەبەستمان ئەوەیە ئەوانەی کە ئەعزای زاهیریان لە دەست داوە، ئەوانە ئیحالە دەکرێن.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێردڵ زۆر جوان شەرحی کرد، لەسەر شەرحی ئەوە ئێمەش قەناعەتمان پێی هەیە، لەبەر ئەوە ئەوەی دەمێنێتەوە دەوەستێتە سەر خۆی، ئەگەر ویستی خۆی تەقاعود بکات، ئەوا باشە، ئەگەر نا بەردەوام دەبێت لە خەباتی و لە ئیشەکەی. ئەوەش هەمووی دەگرێتەوە ئەعزای زاهیریەکەی، بەهەر حاڵ تەقریر

توبیەکەی کە هین کرا هەمووی دەگرێتەوە، ئەو ماددەیە وەکو خوێندرایەوە، دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵە دەستی بڵند بکات تکایە؟ کێ لەگەڵ دانیە؟ بە زۆرینە پەسەند کرا.

کاك عبدالكريم فەرموو.

بەڕێز عبدالكريم ابو بكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی 5: پێشمەرگەی (زێڕەڤانی هەرێم)ی کەم ئەندام، حوکمەکانی ئەم یاسایە دەیگرێتەوەو بە شەهید تۆمار دەکرێت، ئەگەر کۆچی دوایی کرد، بەم شێوەیەی خوارەوە:

ا ـ ئەگەر تووشی کەم ئەندامی هاتبوو لە کاتی شەڕو پێك دادان، دۆسیەکەی ڕەوانەی وەزارەتی کاروباری شەهید و ئەنفالکراوەکان دەکرێت، بۆ پاشە نیشینیەکانی مووچەو دەرماڵەکانی خەرج دەکرێت، هەروەها دەرماڵەی تایبەتی بە لە دەست دانیشینی پێ دەدرێت، لەسەر ئەو شێوەیەی کە پێش کۆچی دوایی وەریدەگرت.

ب ـ ئەگەر لە کاتی خزمەت کردنی تووشی پەککەوتەیی بوو، ئەوا دۆسیەکەی دەنێردرێت بۆ وەزارەتی کاروباری شەهید و ئەنفالکراوەکان، بۆ ژن و ڕۆڵەکانی ئەو مووچەو دەرماڵەیە خەرج دەکرێت، کە پێش کۆچی دوایی وەریدەگرت.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة 5: يسجل البيشمركة - حرس الاقليم المعوق المشمول باحكام هذا القانون، شهيدا في حالة وفاته وبالشكل التالي:

ا ـ اذا كان قد اصيب بعجز نتجة اصابته اثناء المعارك المسلحة فتحال اضبارته الى وزارة شؤون الشهداء والمؤنفلين، وتصرف لخلفه الرواتب والمخصصات وكذالك المخصصات الخاصة بفاقدني الاعضاء على غرار ما كان يتقضاه قبل وفاته.

ب ـ اذا كان قد اصيب بعجز اثناء الخدمة او بسببها فتحال اضبارته الى وزارة شؤون الشهداء والمؤنفلين ويصرف لخلفه الراتب والمخصصات التى كان يتقاضاه فقط قبل وفاته.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عونی (فقط) زیادەیە، ئەو کەلیمەی ئەخیر پێویست ناکات، کەس قسەی هەیە لەسەر ئەوە، وازحە. (اثناء المعارك) مەبەستی لە ساحەی شەڕە، (المسلحة) لاببەن، ئەوەی پێویست ناکات، کاك غفور فەرموو.

بەڕێز غفور طاهر سعيد مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر لە برگەی (ب) یەك وشەی تریش بگۆڕین، لەبەر ئەوەی لە زمانی کوردی ژن و منداڵ دێت، نەك ژن و ڕۆڵەکانی، باشە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەواتە ئەو ماددەیە تەنیا گۆڕینی کەلیمەی (المسلحة) لە (ا) و لە (ب) (فقط) شەتب دەکرێت، دەیخەمە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ دایە؟ بە کۆی دەنگ قەبوڵ کرا. ماددەی 6 تکایە؟ کاك عبدالکریم فەرموو.

بەڕێز عبدالکریم ابو بکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی 6:

ا ـ پێویستە دەزگا پەیوەندارەکان پێویستیەکانی ژیان و حەسانەوە، بە جۆرێك فەراهەم بکەن کە لەگەڵ پەككەوتنەکەی پێشمەرگەی زێرەڤانیدا بە پێی ڕێنماییەکانی کە بۆ ئەو مەبەستە دەردەچن بگونجێت.

ب ـ ئیشێکی یارمەتیدەر دادەمەزرێت بۆ پێشمەرگەی زێرەڤانی هەرێم کە پەككەوتەکەی بە تەواوی 100٪ ە تووش بوونی بە شەلەلی تەواو، قاچەکانی لەسەرەوەی چۆکی یاخود دەستەکانی یان چاوەکانی لە دەست داوە، یاخود لە کاتی تووش بوونی بە نەخۆشی شیزۆفیرینیا.

ج ـ حکومەتی هەرێم بەرپرسی چارەسەرکردنی کەم ئەندامی پێشمەرگەی زێرەڤانی دەگرێتە ئەستۆ لەگەڵ نواندنی ئەرکی گەڕاندنەوەی بە شێوەیەکی سروشتی بۆ ناو کۆمەڵگا.

د. مووچەی پێشمەرگەی زێڕەڤانی هەرێمی کەم ئەندام بە هەمان زیادەی کە بەسەر پێشمەرگەی بەردەوام لە خزمەت زیادە دەکرێت لە باری هەر گۆڕانکاریەك لە سیستەمی مووچەکان بە پێی پلەو پایە روو دەدات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة 6:

ا ـ على المؤسسات ذات العلاقة توفير ضرورات الحياة واسباب الراحة بشكل ينسجم مع عجز البيشمرگه - حرس الاقليم المعوق وفق تعليمات تصدر بهذا الغرض.

ب ـ يعين للبيشمركة حرس الاقليم ذي العجز الكامل 100٪ معين اذا اصيب بشلل تام او فقد طرفين من فوق الركبة او فقد اليدين او فقد عينين او الاصابة بمرض انفصام الشخصية بسبب الاصابة.

ج ـ تتحمل حكومة الاقليم مسؤولية علاج المعوق من البيشمركة ـ حرس الاقليم وتأهيله وبذل الجهود لغرض اعادته بصورة طبيعية الى المجتمع.

د ـ يزاد راتب البيشمركة ـ حرس الاقليم المعوق بنفس الزيادة التى تطرأ على راتب البيشمركة المستمر فى الخدمة فى حالة اى تغيير فى نظام الرواتب وفقا للدرجة والمنصب.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر لقی ا کە دەڵێت: (وفق التعليمات) زیادەیە، ئەوە تەحسیل حاسڵە، دوایە ئەشکالەتێك هەبێت، چ تەعلیماتەك نەهاتووە، واجبی هەموو موئەسەساتێکە هاوکاری کەم ئەندام بکەن و ئەو قانونە جێ بە جێ بکەن، بۆیە بە بێ تەعلیماتیش هەر واجبە، لە لقی (ج) (لغرض اعادته بصورة طبيعية) شەرت نیە بتوانین لەوانەیە (لغرض مساعدته) بێت، کەس ملاحەزەی هەیە لەسەر ئەوە.

كاك جوتيار فەرموو.

بەڕێز كريم مجيد شريف(جوتيار):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وەڵڵا من يەك پێشنيارم هەيە، ئەو كەسەی كە دادەندرێت بۆ پەككەوتنەكەی كە پەككەوتنەكەی 100٪ بێت، من پێشنيار دەكەم ئەو 100٪ ەكە كەم بكرێتەوە بۆ 80٪ و ئەوانە، چونكە بەڕاستی كەسێكی ئاسايی تر كە پەككەوتەی 100٪ بێت حەقی ئەوەی هەيە كە كەسێكی بۆ دابندرێت بۆ هاوكاری كردن و يارمەتی دانی ژيانی، ئەو كەسە ئەگەر تێكۆشەر بێت و لە مەيدانی شەڕو ئەوانەدا وای لێ هاتبێت، ئەفزەڵيەتێكی زۆری هەبێت، بۆيە من پێم باشە ئەو 100٪ كەم بكرێتەوە، وەك پێشنيارێك دەيڵێم، چونكە بە ڕاستی ئەو جياوازی ناكات لەگەڵ كەسێكی تری ئاسايی دا كە تووشی كەم ئەندامی بوو بێت، لەگەڵ ڕێزم.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

د. رۆژان فەرموو.

بەڕێز د. رۆژان عبدالقادر دزەيی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

سەبارەت بە چارەسەر كردنی كەم ئەندام كە بە پێی بڕگەی (ج) لەسەر ئەستۆی حكومەتی هەرێمە، ئەو لە ماددەی 8 بڕگەی (ا) لە ئيمتيازاتی كەم ئەندام باس كراوە، بۆيە لێرەدا وابزانم هەڵبگيردرێت باشە، چونكە لەو ماددەيە ئيمتيازاتی كەم ئەندامی تێدايە، (چارەسەركردنی خۆڕايی لە نەخۆشخانەكان كە دەكەوێتە ئەستۆی حكومەتی هەرێم) وە لە بڕگەی (ب) كە دەرەجەی عەجز دياری كراوە، پێويست ناكات بەو تەفاسيلە باس بكرێت تەنها ئيكتيفا بكەين بە تەحديد كردنی دەرەجەی عەجزەكە لە بڕگەی (ب)، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

لە ماددەی 8 كە وا دەڵێت يەك حاڵەت دەگرێتەوە، ئيحتيماله پێويستی بە دەرەوەی وڵات بێت، لە ماددەی 8 ئەوە علاج ناكات، ئەوە بۆ تەئكيدە شتێكی وا نيە. د. رمضان فەرموو.

بەڕێز د. رمضان عبدالرحمن محمد رضا:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەنيسبەت بڕگەی (ب)ەوە، كە دەڵێت: يەكێكی يارمەتيدەر دادەمەزرێنێت بۆ پێشمەرگەی زێرەڤانی هەرێم كە پەككەوتەكەی 100٪ بێت، يان لە كاتی تووش بوونی بە شەلەلی ئەوە تووش بوونی 100٪، لە نەخۆشيە دەروونيەكان بەس باسی شيزۆفيرينيا كراوە، باسی هەر نەخۆشيەكی تر كە ليجانی پەيوەندار بە پێويستی دەزانن يارمەتيدەری بۆ دابنێن، هەر نەخۆشی شيزۆفيرينيا نيە، هەر نەخۆشيەكی كە پەيوەنداريش هەيە، بڕگەی (ج) كە دەڵێت حكومەتی بەرپرسی چارەسەرو گەڕانەوەيەتی، نەك بۆ ژيانی تەبيعی، بۆ نموونە ئەندامێكی لە دەست داوە، بە ئەندامی صناعی محاوەلە دەكەی هەر چۆنێك مومكين بێت ژيانی بۆ حاڵەتێكی تەبيعی ببەيتەوە، دەسكردەی دەوێت، عارەبانەی دەوێت، يان هەر وەسائيلێكی تر كە ڕای بهێنيتەوە بۆ حاڵەتێكی نزيكی ئاسايی، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

د. دلێر فەرموو.

بەڕێز د. دلێر اسماعیل حقی شاوێس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش تێبینی دەکەم لە دەست نیشان کردنی نەخۆشی شیزۆفیرینیا بوو، یەعنی مەفروز وانیە کە وا تەحدید بکرێت، پێم چاکترە نەخۆشیە دەروونیەکان بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نەسرین خان فەرموو.

بەڕێز نەسرین محمد صالح:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم هەیە لەسەر خاڵی (ج) دابوو، ئەو کەم ئەندامانەی کە چارەسەریان لە ناوەوەی هەرێمە، ئەی ئەوانەی کە پێویستی بە دەرەوەی وڵاتە؟ بەس لە خاڵی 8، ئەگەر پێویست بکات دەنێردرێتە دەرەوەی وڵات، ئەوە ئاماژەی پێ نەدراوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

د. هالە فەرموو.

بەڕێز د.هالە سهیل وادی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تێبینیەکەی من لە بڕگەی (ب) کە باسی (انفصام الشخصیە) دەکات، نەخۆشی تریش هەیە، پشتگیری لە ڕەئیەکەی د. ڕەمەزان دەکەم، ئامرازی نەفسیش هەیە، وەکو کەئابە کە وای لێ دەکات خۆی بکوژێت، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم بگوترێت (الامراض النفسیة والعقلیة)، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سۆزان خان فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە خاڵی (ا)دا بەڕاستی ژینگەی وڵاتی ئێمە لە گەڵ کەم ئەندامان دا دۆست نیە، تۆ ئەبینی کام بینای تازەی جوان دەکرێت، قەت ڕۆژێك لە ڕۆژان بیر لەوە ناکەنەوە، شوێنێکی وا دابنێن ئەگەر هاتوو کەسێکی کەم ئەندام بە کورسیەکەوە بتوانێت بچێتە ناو ئەو بینایەیەوە، بەڵام من لێرە پرسیارەکەم بۆ وەزارەتی پێشمەرگەیە، کاتێك کە تۆ دەڵێی (توفیر ضرورات الحیاة) ئەمە زۆر هەڵدەگرێت، ئەگەر ئێوە بە تەمان وەکو موجەمەعات بۆیان بکەنەوە، ئەوا دەبێت حاڵەت بە حاڵەتی مونفەرد هەر موعەوقەو پێویستی بە

جۆرێك لە ئەسبابی راحە هەیە لە ناو ماڵەكەیدا، جا من تێناگەم ئەوە هەروا بۆ ئەوە كە لە ناحیەی مالیەوە یارمەتی دەدرێت بۆ ئەوەی ئەو شتانە لە ماڵەكەیدا جێ بە جێ بكات، یان ئێوە وەكو وەزارەت ئەو ئەركە دەخەنە سەر شانی خۆتان، ماڵ و موجەمەعاتیان بۆ دروست بكەن، بە تایبەتی وەكو وەزارەتی پێشمەرگەو وەكو حكومەت، خاڵی (ب) لە جیاتی ئێمە تەنها ناوی نەخۆشی شیزوفیرینیا بێنین، با باس لەو نەخۆشیانەش بكەین كە دەروونین، بتوانرێت ئەو دابندرێت، حەز دەكەم ڕۆژێك لە ڕۆژان هەموو ئەو پێشمەرگانەی كە ژیانی خۆیان بەخت كردووە لە پێناوی گەل و وڵات، هیچ نەبێت لە یادەوەریەكان دا یادیان بكەینەوە، لە كاتێك یادەوەریەك، یان ئیحتیفالێك دەبێت عایدی وەزارەتی پێشمەرگە بێت، بە كاتێكی كەمیش بێت با یادیان بكەینەوە و بانگیان بكەین، چونكە بۆ حاڵەتی نەفسی ئەوان زۆر زۆر خۆشە، نەك زۆریان لەوانە پەناگیر كراون و بە هیچ جۆرێك لێشیان ناپرسرێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك محمد فەرموو.

بەڕێز محمد حكیم جبار:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من قسەكانم لەسەر خاڵی (ا) پێشنیار دەكەم ئەو (على المؤسسات ذات العلاقة) بكرێت بە (تتحمل الحكومة) كە حكومەتیش (من خلال وزاراته ومؤسساته) بە قوەت تر دەبێت، جا (ضرورات الحياة، اسباب الراحة) لە نێوان دوو كەوانە (السيارة) باس بكەین، چونكە بە حەقیقەت ئەسبابی راحەو زەروراتی حەیات لەم كوردستانەی ئێمە خەڵك هەمووی زیاتر چاوەڕێی سەیارەیە، بەتایبەت برایانی كەمئەندام، لێرە مەبەستم لە سەیارە پێدانیەتی بە نرخێكی گونجاو، بۆ ئەوەی تایبەتمەندی سەیارەكە بگونجێت لەگەڵ تایبەتمەندی كەم ئەندامەكە.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك بەڵێن فەرموو.

بەڕێز حمد عبدالله محمود(بەڵێن):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

قسەكانی من باس كرا زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك جعفر فەرموو.

بەڕێز جعفر مصطفى معروف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من پێشنیارێكم هەیە، ئەگەر بڕگەیەكی تر زیاد بكرێت، كاك شێردڵ ئەگەر بەم شێوەیە بنووسرێت، كردنەوەی دەروات و خولی گونجاو بە پێی پەككەوتەكانیان، یەعنی ئەوە ئیجباریەك دەبێت بۆ كردنەوەی، دەبێت خولی تایبەتیان هەبێت ئەوانە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك سعدالدين فەرمووە.

بەڕێز ملا سعدالدين عبدالله مولود:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

منيش هەمان ملاحەزەی كاك محمد حكيمم هەيە لە فەقەرەی (ا) (المؤسسات ذات العلاقة) زۆر وازح نيە، خاڵێكی تر وەك من دەيبينم تەشابوهێك هەيە لە نێوان ماددەی 6 و ماددەی 8 ، راستی ماددەی 8 حقوق و ئيمتيازاتە، بەڵام لە قەزيەی علاج و قەزيەی تەوفيری زەروراتی حەيات، بۆ لەگەڵ يوزادو راتبی پێشمەرگە هاتووە؟ چونكە ئيعادەی تەئهيل بەوەندەی ئيكتيفا دەكرێت، يەعنی (واعادة تاهيله من حق التعليم وحق التنقل وحق الصحة وحق العمل) ئەگەر ئەوانەت باس كرد، ئەوا ئەونەی تريش هەمووی لە ناوخۆی ئەمە دا دەگرێتەوە، لەگەڵ رێزم.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك شێردڵ فەرمووە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوەی كە كاك محمد حكيم باسی كرد، ئێمە لەگەڵ ئەوەين ئەو شتەی كە جەنابت ويستی لای ببەی، لەبەر ئەوە ئەوەمان داناوە، كە دەڵێت (وفق تعليمات تصدر بهذا الغرض) ئەوە لە خاڵی (ا) ئەوە ئەو كاتە موئەسەسەكان بۆ خۆيانە، ئێستا ئەگەر ئەم دەرگايە بكەينەوە و ناوی تەحديد بكەين چی بۆ دەكرێت، ئيدی ئەو هەموو ئەندامە ئيدی هەموو ڕۆژێك هەموو پەرلەمانيش ئيزعاج دەكەين، لە بەر ئەوە، ئەوەمان داناوە موئەسەسەكان دەچێتە سەريان كە بيكەن، خاڵێكی تركە شيزۆفيرينيا داندراوە، لە دكتورەكانمان پرسی ئەو كاتە ئەو دوو شەخسيەتی هەيە، هەموو نەخۆشيەكی نەفسی دوو شەخسيەتی نيە، هەيە تووشی كەئابەيەكی بەسيت دەبێت، هەيە تووشی نەفسيەتێكی كەم دەبێت و پاش ماوەيەكی چاك دەبێتەوە، يەعنی ئەوە پێی ناوێت يەكێكی لەگەڵ بێت، ئەوەی كە كاك جعفر باسی كرد ئێمە كە گوتومانە (تتحمل حكومة الاقليم مسؤلية علاج المعوق من البيشمركة وتأهيله وبذل الجهود لغرض اعادته بصورة طبيعية الى المجتمع) ئەو تەئهيل و ئيعادەی لە بۆ مجتمع بە سورەتی تەبيعی هەموو ئەو شتانە دەگرێتەوە، چونكە دەبێت ئەو دەورەو شتانەی بۆ بكرێتەوە تا دێتەوە سەرە خۆی، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

دووبارە من دەيخوێنمەوە: (وفق التعليمات) با لاببەين، چونكە تەعليماتەكە لێرە دياری كراوە، لە فەقەرەی پێشترو لە (ب) زۆری تێدايە، خاڵێكی تر ملاحەزات زۆر كراوە لەسەر فەقەرەی ب (لغرض انفصام الشخصية) بەپێی ملاحەزەكان بكرێت بە (بامراض النفسية او العقلية)، فەقەرەی ج موقتەرەحی د. رۆژان كە لە ماددەی 8 داهاتووە، وايە، بەڵام شتێكی نەقسە، ئەگەر فەقەرەيك لە ماددەی 8 ئيزافە بكەين، لێرە ئەو فەقەرەيە لابېردرێت باشە، لەبەر ئەوەی تەمەتوعەكە لە ماددەی 8 دابێت، (تتحمل حكومة الاقليم) سيغەيەكی بۆ بدۆزينەوە،من پێم وايە لێرە نەمێنێ باشترە بۆ ئەوەی لە ماددەی 8 دا كە دەكرێت فەقەرەيەك لەوێ دابنێين، حكومەت موعالەجەو تەئهيليان بكات، بۆ ئەوەی لەگەڵ مجتمعەكە دا بگونجێت و ئيندیماج بكرێن، يەعنی تەئهيلەكە بكرێتە فەقەرەيەك لە ماددەی 8، هەر وەكو خۆی بێت باشە، كەواتە ئێستا بيخوێننەوە بۆ ئەوەی بيخەينە دەنگدانەوە. كاك خليل نوقتەيەكی هەيە فەرمووە.

بەڕێز خليل ابراهيم محمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

جياوازيەكی زۆر هەيە بەينی فەقەرەی ج لە ماددەی 6 و فەقەرەی ا لە ماددەی 8، فەقەرەی ا باسی ڕۆژانەيە كە عيلاج لە نەخۆشخانە يان هەر شتێكی تر، ئەوەی تر باسی مەسئوليەتە چۆنيەتی، يەعنی سەيتەرە لەسەر ئەو عەجزە بكرێت، ئەوە نەمێنێت سێ وەسائيل هەيە، توبی تەئهيلی هەيە، تەعليمی خاس هەيە، تەدريبی ميهەنی هەيە، جا دەتوانين بيكەين بە بڕگەيەك بڵێين (تتحمل مسؤلية تاهيل لاعادته الى حياة المجتمع) ئەو ڕێگايانە مەعلومە لای خوبەراو ئەوانەوە، ئەو سێ ڕێگايە، توبی تەئهيلی، تەعليمی خاس، تەدريبی ميهەنی، فێری حرفەيەك و ميهنەيەك دەكرێت،زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

تەئهيلەكە ديارە، بەڵام لێرە عيلاجی دەرەوەش دەگرێتەوە، هەندێك حاڵەت هەيە لە دەرەوە عيلاج دەكرێت و لێرە ناكرێت. دكتۆرە بەڕێزەكان چيمان پێ دەڵێن لە ناحيەی ئيسابە بە نەخۆشی نەفسی و عەقليەوە، پێويستيان بە موعين دەكات فراوانە يان حادە، كاك فؤاد فەرموو.

بەڕێز د.فؤاد احمد محمد بابان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لەڕاستیدا تەنها ئينفيسامی شەخسی كافی نيە، وا باشە بڵێين:(الامراض النفسية المستعصية).

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

د. كمال فەرموو.

بەڕێز محمد قادر عبدالله (د.كمال كەركووكی):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لەڕاستی دا ئەگەر نەخۆشی نەفسيە باس بكەين، زۆری دەگرێتەوە، جا ئەگەر كەسێك نەختێك دڵی تەنگ بێت، موعێنێكی دەوێت، ئەوەش وەزعێكی خراپە، بۆيە ئەگەر وەكو خۆی بمێنێتەوە كە ئێستا هاتووە (انفصام الشخصية والامراض العقلية) ئەمە ئيزافە بكەين باشە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

د. هالە فەرموو.

بەڕێز د. هالە سهيل وادی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

كەئابە نەخۆشيەكی نەفسيە، لەوانەيە خۆی ئينتيحار بكات، كە ئينتيحار لەناو موعەوقين زياترە، نەك لە ئەشخاسی ئيعتيادی، لەبەر ئەوەی نەفسيەن بە نەتائيجی ئەكيد نيە، لەوانەيە ئينتيحار بكات، پێويستی بە موعين هەيە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەو كەليمەی موستەعسيە باشە، ئەگەردايبنێين؟ ئەوەی كە د. هالە گوتی بگاتە حاڵەتی ئەوە، نەوعە كەئابەيەكە و جوزئێكە لە ئينفيسامی شەخسی، فعلەن ئەو ملاحەزەی د.كمال كە باسی كرد نەخۆشيەكی

بەسیتی هەبێت پێویستی بە موعینەك دەبێت، کە ئێمە مەبەستمان موعینەکەیە، مەبەستمان ئەوە نیە موحتاجی عیلاجە، مەبەستمان ئەو حاڵەتانەیە کە موعینی دەوێت، پێویستی بە یەکێکە کە لە گەڵی بێت، چونکە یەکێك دوولاقی لەدەست داوە، یان هەردوو چاوی لە دەست داوە، ئەمانەکەسێکیان دەوێت بەردەوام هاوکاریان بێت، ئینفسامی شەخسی حاڵەتێکی حادە لە نەخۆشی نەفسی کە پێویست دەکات لەگەڵی بێت، ئەویش بە تەقریری توبی، پێم وایە شتەکە وەکو خۆی بێت، دەگەڕێمەوە سەر موقتەرەحەکەی د. رۆژان فەقەرەی ج کە لە هینەکە هاتووە، پێم وایە کاك سەردار شتێکی بۆ نووسیوین، ئەگەر ئەوە بە نەزەر ئیعتیبار وەربگرین، مەسەلەن لە فەقەرەی 8 دا دەڵێت: (العلاج مجانا في المستشفیات وبذل کافة الجهود لاعادة تأهیلة) دەگرێتەوە، یەعنی ئەگەر ئەو کەلیمەیە ئیزافە بکەین لە فەقەرەی 1 لە ماددەی 8 (العلاج مجانا في المستشفیات وبذل کافة الجهود لاعادة تاهیله)، وابزانم فقەرەی ج لەوێ لەگەڵی تۆزێك لەنگ هاتووە. فەرموو سوزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە فەقەرەی ج دا تۆ ئیلزامی حکومەت دەکەی، ئەو موعەوقەی لە کاتی شەڕێك دا موعەوق بووە، پێویستی بە علاجە، ئیعادەی تەئهیل لە زمنی ئەو مەرحەلەیەیە، بەڵام لە ماددەی 8 باسی ئیمتیازات دەکات، مەجانەن وەکو کاك خلیلیش باسی کرد، ئەوە شتی ڕۆژانەیە، یەعنی شتێکی ئەوەندە گرنگ نیە، بیتاقەکەی 5 هەزارە، هیچ ئەوە نیە، بەڵام تۆش ئەو فەقەرەیەت لابرد بەڕاستی لەوێدا لەنگ دەبێت، بە عەکسەوە بمێنێت ئەو فەقەرەیە باشترە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك فرسەت فەرموو.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارەکە وا نیە کە فەقەرەی ج لەغو بکرێت، پێشنیارەکە وایە کە دەمج بکرێت لە گەڵ فەقەرەی ا ی ماددەی 8، خاڵێکی تر ئەوانە حقوق و ئیمتیازاتن، ئەو حقوق و ئیمتیازاتانە حکومەت پێی دەدات، خۆ کەسێکی تر پێی نادات، یەعنی تەئهیلەکە هەر لەسەر حیسابی حکومەتە، موجەرەد لێرە عیلاج و تەئهیلەکە دوو موستەڵەحی نزیك یەکن، تەئهیلیش نەوعێکە لە ئەنواعی عیلاج، لەبەر ئەوە داعی نیە دوو ماددە موکەڕەر بن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە، با وەکو خۆی بمێنێتەوە، بیخوێننەوە بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە، کاك تەلعەت نوقتەی نیزامی هەیە فەرموو.

بەڕێز طلعت خضر سیف الدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو ئیعادەی تەئهیلە بۆ مجتمع نابێت، ئیعادەی تەئهیل و تەدریب بۆ سەر ئیشەکەی خۆی دەبێت، کە پێشان لە ئەنجامی ئەوە تووشی شکست بووە، بۆ کۆمەڵگا ناگەڕێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نا، عەینی شت دەکات بۆ کۆمەڵگاش دەگەڕێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عبدالکریم فەرموو.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی 6:

ا ـ پێویستە دەزگا پەیوەندارەکان پێویستیەکانی ژیان و هۆیەکانی حەسانەوە بەجۆرێك فەراهەم بکەن کە لەگەڵ پەککەوتنەکەی پێشمەرگەی زێڕەڤانی هەرێم دا بگونجێت.

ب ـ یەکێکی یارمەتیدەر دادەمەزرێت بۆ ئەو پێشمەرگەی (زێڕەڤانی هەرێم) کە پەککەوتنەکەی تەواو 100٪ لە کاتی تووش بوونی بە شەلەلی تەواو یاخود قاچەکانی لەسەرەوەی چۆکی یاخود دەستەکانی یان چاوەکانی لە دەست داوە یاخود لە کاتی تووش بوونی بە نەخۆشی شیزۆفیرینیا.

ج ـ حکومەتی هەرێم بەرپرسی چارەسەر کردنی کەم ئەندامە کە پێشمەرگەی زێرڤانی هەرێم دەگرێتە ئەستۆ لە گەڵ ناردنی ئەرکی گەڕاندنەوەی بە شێوەیەکی سروشتی بۆ ناو کۆمەڵگا.

د ـ مووچەی پێشمەرگەی (زێرەڤانی هەرێم)ی کەم ئەندام بە هەمان زیادەی کە بەسەر مووچەی پێشمەرگەی بەردەوام لە خزمەت لە باری هەر گۆڕانکاریەك کە لە سیستەمی مووچەکان بە پێی پلەو پایە روو دەدات.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادە 6:

ا ـ على المؤسسات ذات العلاقة توفير ضرورات الحياة واسباب الراحة بشكل ينسجم مع عجز البيشمركة ـ الحرس الاقيم المعوق.

ب ـ يعين للبيشمركة - حرس الاقليم) ذى العجز الكامل 100٪ معين اذا اصيب بشلل تام او فقد الطرفين من فوق الركبة او فقد اليدين او فقد العينين او اصابة بمرض الانفصام الشخصية بسبب الاصابة.

ج ـ تتحمل حكومة الاقليم مسؤلية علاج المعوق من البيشمركة ـ حرس الاقليم وتاهيله وبذل الجهود لغرض اعادته بصورة طبيعية الى المجتمع.

د ـ يزاد راتب البيشمركة ـ حرس الاقليم المعوق بنفس الزيادة التى تطرأ على راتب البيشمركة المستمر فى الخدمة في حالة اى تغيير فى نظام الرواتب وفقا للدرجة والمنصب.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەك چۆن خوێندرایەوە، دەیخەمە دەنگدانەوە، كێ لەگەڵیەتی دەستی بڵند بكات؟ كێ لەگەڵ دانیە؟ بە زۆرینە قەبوڵ كرا. ماددەی 7 بخوێنەوە مامۆستا كاكە.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی 7: تووش بوونی پێشمەرگە ـ زێرەڤانی هەرێم، كە بە هۆی جێ بە جێ كردنی ئەركی وەك پێشمەرگە یان بەشداری كردنی لە بزووتنەوەی ڕزگاری خوازی كوردستان، هەرچەند كۆنیش بێت، بۆی حیساب دەكرێت.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة 7: تحتسب اصابة البيشمركة ـ حرس الاقليم التى حدثت بسبب اداء واجبه كبيشمركة او مشاركته فى الحركة التحررية الكوردستانية حتى ولو كانت قديمة.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

(تحتسب اصابة البيشمركة) بۆچی؟ ئەو ماددەیە پێم وایە زیادە، چونكە ئێمە هەموومان موعالەجە كردووە بە ڕاستی، لەوانەیە لەنگ بێت، پێشنیار دەكەم ئەو ماددەیە ئیلغا بكرێت، كێ لەگەڵ ئیلغاكردنیەتی تكایە؟ كێ لەگەڵ دانیە؟ یەك كەس لەگەل دانیە، بە زۆریەنە ئیلغا دەكرێت ئەو ماددەیە. مامۆستا كاكە فەرموو.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی 8: دوای ئیلغاكردنی ماددەی پێشوو.

پێشمەرگەی (زێرەڤانی هەرێم) كەم ئەندام، ئەم ئیمتیازاتانەی خوارەوەی هەیە:

ا ـ چارەسەر كردنی بە خۆرایی لە نەخۆشخانەكان دا.

ب ـ داشكاندنی نرخی پلیتی سەفەر كردن لە فرۆكەخانەكان دا بۆ هەرێم و دەرەوە بە ڕێژەی 30٪ لە هەموو جۆرەكانی هۆی گواستنەوە.

ج ـ پێشینەی دارایی بێ سوو بۆ خانووبەرە یان زەوی كشتوكاڵی یان پیشەسازی یان بازرگانی یان بۆ هاوسەرگیری پێ دەدرێت.

د ـ مافی فێركردنی بە خۆرایی لە هەموو قۆناغەكانی خوێندن بۆ خۆیان و هاوسەرو ڕۆڵەكانیان.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة 8: بعد الغاء المادة التى سبقتها.

يتمتع البيشمركة ـ حرس الاقليم المعوق بالحقوق والامتيازات التالية:

ا ـ العلاج مجانا في المستشفيات.

ب ـ تخفيض بطاقة السفر داخل الاقليم و خارجه بالنسبة 30٪ ولجميع انواع وسائط النقل.

ج ـ منح السلف المالية للعقار او الارض الزراعية او الصناعية او التجارية او للزواج بدون فائدة.

د ـ حق التعليم المجانى فى جميع مراحل الدراسة لهم و لزوجاتهم و اولادهم.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەش وازحە، کەس قسەی هەیە لەسەری؟ کاك تەلعەت فەرموو.

بەڕێز طلعت خضر سيف الدين:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەڵڵا ئەگەر زەحمەت نەبێت، لیژنەی پێشمەرگە ئەو ماددەیە پێش ئەوەی موناقەشەی بکەین با روونی بکاتەوە، چونکە (منح السلف) بۆ زەواجەکە دیارە، بەڵام نازانم بۆ زراعەو سناعە مەبەستی چیە؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر جوتیار زەوی هەبێت، موحتاجی سولفە بێت بۆ ئەوەی مەوادی کیمیاوی و تۆی پێویستە، یان مەشروعەکی زراعی، ئەوەی سلفەی زراعی ئێستا ڕاگیراوە،لە کۆن هەبوو ئەوەی فەلاح بێت دەزانێت، سولفەی پیشەسازیش ئەوەیە کە مەشروعێکی سناعی هەیە، داوای سولفە دەکات، ئەوەش دەبێت پێی بدرێت. کاك بەلێن فەرموو.

بەڕێز حمد عبدالله محمود(بەلێن):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵڵا هەمان ئەوەی کاك تەلعەت بوو، مەسەلەی سولفە، بە ڕای من تەنها بۆ پێشینەی دارایی تەنها بۆ خانوو و هاوسەرگیری بێت، ئەگەر نا یەکێك 100٪ موعەوق بێت، بە ڕای من بە خراپی ئیستغلال دەکرێت ئەوە، بۆیە مەسەلەی پیشەسازی و کشتوکاڵ و ئەوانە لادرێت، تەنها هاوسەرگیری و خانووبەرە بگرێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك خلیل فەرموو.

بەڕێز خليل ابراهيم محمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ ئەو ملاحەزەی کاك تەلعەت دای و دواتریش کاك بەلێن تەئیدی کرد، ئەگەر لیژنەی قانونی و لیژنەی پێشمەرگە شتێکیان لەسەر هەبێت، چونکە هەندێك سولفە هەیە لێرە ناوی هاتووە و هێشتا نەدراوە، یەعنی حکومەت ئیلزام دەکات بیدات، باشتر وایە بنووسرێت (لا تستوفى الفائده القانونيه عن السلف

المنوحه.........الخ). ئەوە باشترە، ئەگەر ئەو سولفەیە زەواج بێت، سولفەی عەقار بێت، هەمووی دەگرێتەوە. کاك رشاد فەرموو.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ملاحەزەم لەسەر خاڵی (ا) لەبڕگەی ج هەیە کە دەڵێت: (العلاج مجانا في المستشفيات) ئەو عیبارەیەی ئیزافە بکەینە سەری (العلاج مجانا في المستشفيات العامة وتتكفل حكومة أقليم كوردستان نفقات العلاج فى المستشفيات الخاصة داخل الاقليم وخارجه) لەبەر ئەوەی زۆر نەخۆش ئیحتیاجی بە دەرەوە دەبێت، پێویست دەکات لە نەخۆشخانەی تایبەت دابندرێت، چونکە ئەو تەخفیزاتە تەنها نەخۆشخانەکانی عامە دەگرێتەوە کە سەر بە حکومەتی هەرێمە، خاڵێکی تر بە نیسبەت وەسائتی نەقل، تەخفیز لە وەسائتی نەقلی عامە دەگرێتەوە، بەڵام ئەوەی خارجی هەرێمە دەبێت حکومەت موکەلەف بێت بە دەفعی نەفەقاتەکەی نەوەك لە خارج کێ ئیلتیزام دەکات بەوتەخفیزاتە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مەناقەشە ناکەین، فەقەرەکەی تر گوتمان لای ببەین و بیهێنینە ئێرە، نابێت، چونکە فەقەرەی ج تەسبیت بووە، حکومەت وەکو خۆی بمێنێتەوە زمنی ئەوەی علاجەکەی دەرەوەی هەرێمیش دەگرێتەوە، د. رۆژان فەرموو.

بەڕێز د. رۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیاری کردنی ئیمتیازات لە بۆ پێشمەرگە بە تایبەتی پێشمەرگەی کەم ئەندام، کارێکی زەحمەتە، چونکە هەموومان دەزانین پێشمەرگە شایستەی هەموو شتێکە، بەڵام مادام لە پرۆژەکە وا هاتووە بە بڕگە دیاری بکرێت، پێشنیار دەکەم کە لە باج و زەریبەش عەفو بکرێن، رسوم و زەرائیبیشی تێدابێت و بدرێتە پێشمەرگە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

د. رەمەزان فەرموو.

بەڕێز د. رمضان عبدالرحمن محمد رضا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەك ، دوو بڕگەی یەکەم و دووەم، کاك رشاد باسی کرد، بەڵام ئەوەی کە من هەمە لەسەر بڕگەی (د) کە دەڵێت: مافی فێرکردنی بە خۆڕایی، ئەگەر مەبەستمان دامەزراوە میریەکان بێت ئەوا خەڵك هەمووی بەخۆڕایی دەخوێنێت، ئەگەر مەبەستیشمان دامەزراوە تایبەتیەکان بێت ئەوەیان لەوانەیە کێشەیەك دروست دەکات، پێویستە رێنماییەکی ورد تری بۆ دەربچێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك جمال فەرموو.

بەڕێز جمال محمد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵڵا من تەنها تێبینیم لەسەر خاڵی (ا) هەیە، بەحەقیقەت ئێمە ئەوەی تێبینی دەکەین بۆ چارەسەرکردنی هەموو کێشەیەك، هەرچی مەشاکیلە دەیخەینە سەر حکومەت، ئەگەر سەردەمیانەو واقعیانە بیری لێ بکەیتەوە، حکومەتی هەرێمی کوردستان ناتوانێت ئەو هەموو شتە بکات، بۆ ئەو مەوزوعە من پێشنیار دەکەم کە وەکو موئەسەسەیەکی توبی غەیری حکومی، یەعنی حکومی نەبێت، واتە غەیری حکومە دروست بکرێت دیراسەیەکی عامی هەبێت بۆ ئەوانەی کە پێویستیان بە ناردنە دەرەوە هەیە، بۆ ئەو کەسانەی کە پێویستیان بە چارەسەری نەفسی هەیە، بۆ ئەمەش نەك تەنها شەخسی خۆم بە هەزاران ناودەتوانم وەکو لیستێك بدەمە ئەو لیژنەیە، هەروەها دەشتوانم من بیخەمە بەردەمی پەرلەمانی کوردستان کە ئەوانە ساڵانە یارمەتی دەدەن بۆ کارێکی لەو بابەتە، بە مەجێك ئەو یارمەتیەیان نە بۆ حکومەت بێت، نە بۆ شتی عەسکەری بێت، نە بۆ شتی سیاسی بێت، بۆ ئەو مەجالە بەڕاستی دەبێت ئیستیفادە لەو شتانە بکەین، ئێمە ناتوانین هەموو شتێك هەر بخەینە سەر شانی حکومەتی هەرێمی کوردستان، حکومەتی هەرێمی کوردستانیش بەم ئیمکانیەتەی کە هەیەتی بە حەقیقەت ناتوانێت ئەوە چارەسەر بکات، بۆ ئەمە من پێشنیار دەکەم موئەسەسەیەك دروست بکرێت، کۆمەڵە خەڵکێکی پسپۆر و دکتۆر، ئەوانە کە دیراسەیەکی رێك و پێك بکەن، بتوانن ئامارێکی رێك و پێك دابنێن، بۆ نموونە هەزار کەسمان هەیە پێویستی بە دروست کردنی قاچ و ڕاهێنان هەیە، بۆ نموونە 500 کەسمان هەیە کە تووشی نەخۆشی نەفسی بوونە، ئەمە ئەگەر بنێری بۆ هەر مەجموعە خەڵکێکی کە هەیە، ئەمڕۆ ناردنیش زۆر ئاسانە بە هۆی ئەنتەرنێتەوە، بە حەقیقەت دەتوانین کۆمەڵێك یارمەتی پەیدا بکەین و بتوانین چارەسەری کێشەی ئەوانە بکەین، بۆیە من پێشنیار دەکەم لێرە لیژنەیەك، موئەسەسەیەکی غەیری حکومی دروست بکرێت، بۆ ئەوەی بەو دەورە هەڵسێت، من ئامادەم لیستی ئەو خەڵکانەی کە بە عام هەتا ئێستا ساڵانە یارمەتی دەدەن بۆ ئەم مەبەستانە بیخەمە بەردەمیان، هەر بۆ وێنە لەم بەینە کۆمەڵێکی زۆر عەرەبانە هاتووە بۆ موعەوقەکان، بۆ حکومەتی هەرێمی کوردستان نەهاتووە، منەزەمەیەکی خەیری ناردوویەتی بۆ ئەو کەسانەیکە علاقەیان بە حکومەتەوە نیە، بۆ خەڵکی فەقیرو هەژار و ئەمانەیە، لەبەر ئەوە ئەگەر بکرێت ئەمە گرنگی پێ بدرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

شەمسە خان فەرموو.

بەڕێز شمسە سعید محمود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ملاحەزەی من لەسەر بڕگەی (ا) ڕاستە ئێمە لە بڕگەی پێشوو تر تەسبیتمان کرد، بەڵام چاکترە ئەگەر لێرەشدا ئەوە تەسبیت بکەین، عیادە توبیەکان و زائیدەن دەرەوەی هەرێمیش، لێرەدا هەمان ملاحەزەی مام رشادم هەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك محمد فەرموو.

بەڕێز محمد حکیم جبار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵڵا من پێشنیارەکەم دووبارە دەکەمەوە، مەسەلەی سەیارە، یەعنی بۆ نموونە کەم ئەندام چاوەڕێی دوو شتە لە ئیمتیازات، سەیارەو پارچەیەك زەوی، هەرشوێنێکی نیشتەجێ بوون هەردووکی تێدا نیە، ئێمە لە

کوردستان هەموومان ئاگادارین، ئەندامانی پەرلەمان پارەیان بۆ سەیارە دەدرێتێ، هەروەها مدیرەکان، بۆ نموونە کەسێك دەچێتە لای مەسئولێك یەکسەر چاوەڕێی ئەوەی لێ دەکات سەیارەیکی پێ بدات، بۆیە کەم ئەندامیش چاوەڕێی ئەوە دەکات کە حکومەتیش چی بە هەدیە یان بە تەخفیزات دەداتێ، بۆ ئەوەی موریح بێت سەیارەیەکیان بدرێتێ، مەسەلەی قتعەی زەوی یان شوقەی نیشتەجێ بوون، لێرەدا نەنووسراوە، ملاحەزەیەیکیشم بۆ وەزارەت هەیە کە بڕگەی ا و ب دەبێت حەتمەن ڕێنمایی وایان هەبێت کە رۆتیناتی تێدا نەبێت، بۆ نموونە کەم ئەندام کە دەچێتە نەخۆشخانە هەویەیەك یان شێوازێکی هەبێت کە بۆ 500 دینار ئەوەندە هاتووچۆی پێ نەکەن، یان بۆ سەفەرکردنی کە 30٪ ی عەفو دەکرێت ئەوەندە هاتووچۆو ئەم کتاب و ئەو کتابیان پێ نەکرێت، کە لەسەری قەرزار بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەشێك لە قسەکانت معالەجە کراوە، بەڵام هەندێکیان ئەگەرکاك زەعیمیش هینی بکات، بەڵێ دراوە دەزانمبەڵام دەبێت قانونییەن ئەوەش تەسبیت بکرێت وەکو هی شوهەدا. کاك زەعیم فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم(زەعیم علی)/ (وەزیری پێشمەرگە):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو برایانەی کە باسی ئیمتیازات دەکەن، پێش ئەوەی ئەو قانونەش دەرچێت، هەموو ئیمتیازێك دراوە بەو موعەوقانە، بۆ نموومە زەویان پێدراوە، وەڵڵا هەیە دوو پارچەشی وەرگرتووە، پارەیان پێدراوە، بۆ ئەوەی بتوانن تەرتیباتی ئوموری خۆیان بۆ هاتووچۆ بکەن، نەفەریان بۆ داندراوە کە خزمەتیان بکەن، کرێی خانوویان دەدرێتێ، خانووەکانیش ئەگەر مولائم نەبوو لە جێگایەك هێناویانەتە جێگایەکی وا کە پێی خۆش بێت، عەرەبانە دراوە بە هەموویان، سپلیت و تەبریدیان بۆ کراوە، تەلەفزیۆن و سەتەلایتیان بۆ داندراوە، بۆ موعالەجە موعەدەل شوێنێکیان بۆ داندراوە، شوێنی ئیسراحەتیان بۆ دانراوە، نوێنەرمان هەیە لە نەخۆشخانەکان، بە بێ ئەوەی ئینتیزاری بکەن، دەیان بەنە لای دکتۆری موختەس، لیژنەی توبیمان هەیە، هەموو چوار شەممەیەك دادەنیشێت، لە وەزارەتی پێشمەرگە دەیان بینن، هەندێك جار خۆمان دەیان بینین و نازیان هەڵدەگرین، ئیمتیازاتیان دەدەینێ ، هەتا هەندێك جار خزمێکی کە پێویستی بە شتێك هەیە بۆی دابین دەکەین، هەر لەبەر ئەوەی خزمی ئەوە، بۆیە ئیمتیازاتی زۆر زۆر بەو موعەوقانە دراوە، بەڵام پێمان جوانترە بە قانون بێت، ئەگەر نەقسێکیش هەبێت، دەبێت هەموومان پێکەوە خزمەتیان بکەین، چونکە حەقیان لەسەر ئێمەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆ ئێمەش دەزانین، حکومەت کەمتەرخەمی نەکردووە بۆ شەهیدان و کەم ئەندامانیش، بەڵام وەکو لە قانونیش تەسبیتمان کرد حەقی ئەوەی هەیە پارچە زەوی پێ بدرێت، بۆ زانینیش وا نیە ئەوەی کە وەری گرتووە دووبارە پێی بدرێتەوە، بەڵام ئەو حەقە قانونیە تەسبیت بکرێت بە پێی قانون (وتنظم بالقانون و منح قطع ارض سكنية ملاءمة وفق نظام تصدره) شتێکی ئاوا ڕێك بخرێت. د. هالە فەرموو.

بەڕێز د. هالە سهیل وادی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(مجانا) كە هاتووە، تەنها موستەشفەیاتی عام دەگرێتەوە، واتە نەخۆشخانە حكومیەكان دەگرێتەوە، پێشنیار دەكەم بكرێتە (العلاج مجانا في المستشفيات العامة) لەبەر ئەوەی خاسەكە لە ماددەی پێشوو موعالەجە كراوە، كە نەفاقەتەكە حكومەت تەحەمولی دەكات، لە (ب) دا بە هەمان شێوە (وسائط النقل العامة) لەبەر ئەوەی خاسەكە ناگرێتەوە لێرە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

هەردوو ملاحەزەكە بە جێنە، د. نوری فەرموو.

بەڕێز د. نوری جمیل تاڵەبانی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەشێك لە تێبینیەكانم پێشتر پێشكەش كران، منیش لەگەڵ ئەوەدام كەوا لە بڕگەی (ا)دا بنووسرێت (في المستشفيات العامة) هەروەها (وسائط النقل العامة)، سەبارەت بە بڕگەی ج مەنحی پارچەی زەوی وەكو پێشتر پێشنیازتان كرد، (وعدم استيفاء الفائدة عن السلفات التى تمنحها المؤسسات المصرفية العامة) ئەو كاتە هەمووی دەگرێتەوە، سەبارەت بە بڕگەی د (حق التعليم المجانى) ئەوە لە پرۆژەی دەستوریش دا لە قانونی بەشی زۆری وەزارەتەكانیش دا هاتووە، وابزانم ئەو بڕگەیە زیادەیە و پێویست ناكات، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك طارق فەرموو.

بەڕێز طارق محمد سعيد جامباز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

چەندی ئیمتیازات بدرێتە پێشمەرگەی كەم ئەندام هەر كەمە، بەڵام منیش لەگەڵ رای ئەوانەی ترم، كە پێش من باسیان كرد، نەخۆشخانەكان تەنها دەبێت حكومی بگرێتەوە، چونكە تەحدید نەكراوە لێرە، خاڵێكی تر پێم باشە ئەگەر بڕگەیەك زیاد بكرێت، بۆ ئەوانەی دێنەوە ناو كۆمەڵگا سەنتەرێك هەبێت، كە لە هەموو دونیا هەیە بە ناوی سەنتەری گەشەپێدانی دەروونی و كۆمەڵایەتی بۆ ئەوانەی كە كەم ئەندامن، ئەوەش لە هەموو دونیا پەیڕەو دەكرێت، پێویستە ئێمەش هەمان بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك سعدالدين فەرموو.

بەڕێز سعدالدين ملا عبدالله مولود:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لە ماددەی 8 لقی (ا) ئەوەی ئەگەر بۆ زیادبكرێت شتێكی خراپ نیە (توفير اسباب لازمه للتنقل) ئەوە علاجی ئیشەكە دەكات، خاڵێكی تر ئەگەر ئیعاقەكە 100٪ بێت، یەعنی شەلەل تامی هەبێت یان هەردوو دەستی لێ بووەتەوە یان هەردوو چاوی كۆرە بووە، ئەوە نابێت حیسابی ئەو موعەوقەی كەی بۆ بكرێت لە حقوق و ئیمتیازات، هەندێك هەنە دوو دەستی پێوە نیە یان هەردوو چاوی كۆرەیە، ئەوە حەقی سەكەنیشی هەیە، یەعنی ئیعاقەی 100٪ جودا بكرێتەوە لەوەی كە لە عامەكەی، یەعنی حەقی سەكەنیشی هەبێت، هەتا لە زەرائب حیسابی بۆ بكرێت، بە نسبەیەك بۆی كەمبكرێتەوە، لەگەڵ رێزم دا.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پەخشان خان فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش لەگەڵ ئەو تێبینیانەم بە نیسبەت خاڵی یەکەم (فی المستشفیات العامە) وەسائتی نەقل لام وایە لە کوردستان وەسائتی نەقلی عامەمان نیە، ئەگەر ئەو 30٪ بڵێین حکومەت تەحەمولی ئەو تەخفیزە دەکات، لەگەڵ ئەو سیغەیەم کە جەنابتان گوتتان بۆ فەقەرەی ج ، بە نیسبەت خوێندنیشەوە ئەوە ئیمتیاز نیە، چونکە خوێندن لە کوردستان خۆڕاییە، لەبەر ئەوە ئەوەش لابردرێت، تەنها ئەگەر مەبەست لەوە بێت خوێندنی دەرەوە، ئەویش دەبێت حکومەت تەحەمولی بکات، چونکە مەجانی دەبێت جیهەتێك هەبێت تاکو تەحەمولی بکات، لەبەر ئەوە تەدقیقی دەوێت ئەو سیاغانە، بە نیسبەت زەویەکەوە، بەڕاستی باشە هینێك هەبێت، تەحدیدی بکات، بۆ نموونە زەویەکی هەیەو وەکو جەنابی وەزیر گوتی دووانی وەرگرتووە، سبەی دەڵێت قانون گوتوویەتی زەوی بدرێتێ، من بەو قانونە وەرم نەگرتووە، پێم باشە ئەوە تەحدید بکرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێزسەرۆکی ئەنجومەن:

سۆزان خان فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هەموو جارێك لە یاسای شەهیدانیش کۆمەڵێك ئیمتیازاتمان دانا بوو، بەڵام میکانیزمەکانی کارکردنەکەی کاتێك دەگەڕێتەوە بۆ وەزارەت، بە داخەوە میکانیزمەکە ئەوە نیە، یەعنی ئێستا تۆ ئەڵێیت (عیلاج مجاناً في المستشفیات) ئەگەر ئەمە بخەیتە پاڵی، لێرەشدا ئیختیارەکەت هەر زۆر زۆر کەمە، خۆمان وەزعی خەستەخانەکانی خۆمان ئەزانین، زۆری خەڵك ئەچن لە خەستەخانە تایبەتەکاندا عەمەلیات ئەکات، ئێستاش خەڵك ڕا ئەکات بۆ ئوردن بۆ عیلاج، (بطاقة السفر)، خۆ تۆ ئەبێ میکانیزمت هەبێ، خۆ بۆ ئەوە نیە تۆ هەر لێرەدا دایبنێیت بەس بۆ ئەوەی بڵێین ئێمە ئیمتیازمان داونەتێ، خۆ ئەبێ میکانیزمێکی دیاری کراو هەبێت، حکومەت تەحەمولی لە 30٪ی هەموو تەنەقولاتێکی بکات، ئیحتیمالە ئەتواندرێت وابکرێت، موهیم ئەوەیە بۆ جوانی نەبێت، دووەم: من پێم سەیرە (منح سلفة عامة) ئەگەر ئێمە ئەمە هەمووی لابەین مەوزوع وا لێ نەکەین هەر کەسەو پارچەیەك زەوی بدەینێ، حکومەت مەجموعەیەك موجەمەعاتی سەکەنی دروست بکات تایبەت بە خەڵکی کەمئەندام، لەیەك شوێندا سەنتەرەکەشیان بۆ ئەخاتە هەمان شوێن، بازاڕەکەشیان بۆ ئەخاتە هەمان شوێن، خزمەتگوزارییەکان هەموویان لەبەردەستیاندا بێت باشتر نیە لەوەی هەموو یەکێك پارچەیەك زەوی ئەدەینێ وپاش دوو ڕۆژ ئەیفرۆشێتەوەو ئیستیفادەشی لێ ناکات، دووەم: منحی سولفە، بۆ سولفە ئیلا ئەبێت بۆ شتێك بێت، بابە من حەزم لێیە تاقمی ماڵەکەم بگۆڕم، کەسێکی معەوەقم پارەم لە گیرفاندا نیە، مەعاشەکە بۆ ژیانی ڕۆژانەم ئەڕوات، قەیچی ئەکات ئەگەر من تاقمەکەی پێ بگۆڕم، یان سەفەرێکی پێ بکەم منالەکانی پێ بەرم هەتاکو ئوردن یان تا ئێران پێی بگەڕێم، بۆ تەحدید بکرێت بە زەوی کشتوکاڵی یان صناعی یاخود

تجاری، حەقی مەجانیش تو ئەو خوایە رجاتان لێ ئەکەم، ئێمە ئەڵێین دائیمەن با یاساکانمان ژن دۆستانە بێت، یەعنی بۆ (لهم ولزوجاتهم ولاولادهم)(لهو ولزوجاته ولاولاده)جوان لەمەبەستی من تێئەگەیت کاك عدنان، ئەگەر شەش حەوتێکیشی هەبێت با یەکێکیان ئەو ئیمتیازەی هەبێت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

جوملەکەت باش نەخوێندۆتەوە، ناڵێت (لهم لزوج) یەعنی ازواج مفرد نیە لێرەدا، من ئەوەندەت پێ دەڵێم قانون کە دائەندرێت ڕەچاوی ئەوە دەکات چەند حکومەت ئەتوانێ جێبەجێی بکات، ئەوە زۆر گرنگە، قانون بێجگە لەوەش کە دائەندرێت، حکومەت پێویستە تەعمیمی بکات، ڕێنمایی تایبەتی بۆ دائەندرێت، کە قانون دائەندرێت موراعاتی ئەوە دەکەیت کە حکومەت پێی جێبەجێ بکرێت، ئەویش واجبە لەسەری، مولزەمە جێبەجێی بکات، تەعمیمی ئەو قانونە ئەکات، بۆ هەموو وەزارەتەکان هەموو وەزارەتێك چ پەیوەندی هەیە بەواجبی ئەبێ پێی هەڵبستێت، تۆ کەلێرە دەڵێیت بیتاقەی سەفەری وا دەبێت، دەبێت وەزارەتی نەقڵ تەعمیم بکات، دەبێ مستەشفەیات مەجانی بێت، عامە ئەوەی پەخشان خان وتی ئێستاش نەبێت سبەینێ شەریکەی ڤیتار دەبێت، ختوتی جەویەی عێراقی شەریکەیەکی عامەیە، سبەینێ هی خۆشمان دەبێتە عامە، مولزەم دەبێت ئەو لە 30٪ یە کەم بکاتەوە، کاك شێخ جعفر فەرموو.

بەڕێز شێخ جعفر علی/ وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی ئەو ئیمتیازەی کە دەڵێین پارچەیەك زەوی بدرێت بەکەم ئەندام، هیچ چارەسەرێکی کێشەکانی ناکات، چونکە ئێمە تجروبەیەکی زۆرمان هەیە، بڕوام وایە هیچ کەم ئەندامێك نیە ئەرزەیەکی وەر نەگرتبێت، بەڵام جێگای هیچی نەگرتووە، لەبەر ئەوە لەکاتێکدا تۆ پارچەیەك زەوی ئەدەیت بە کەمئەندام، یەعنی پێی ناکرێت بەخانوو چ مەسدەرێکی هەیە بیکات بەخانوو، من نازانم وەکو ئینسانێکی عادی، نیوەی خانووەکەی پێناکرێت، لەبەر ئەوە تاکو ئێستاکە ئەو تەجروبەی کە ئێمە هەمانە، زەوییەکمان تەوزیع کردبێ کە بەدەیان هەزار پارچەیە، هیچی جێگای هیچی نەگرتووە، لەبەر ئەوە ئێمە دەبێت هەوڵ بدەین سەکەنیان بۆ دابین بکەین، کەمئەندام من پێم وایە موعاناتی زۆر لە شەهید زیاترە، چونکە ئەوە رۆژانە موعاناتی هەیە لەناو خێزانەکەیدا لەناو خەڵکدا، یەعنی ئەگەر تۆ کەم ئەندامەکانت بینی زۆربەیان ئەڵێن ئێمە وەرس بووین لە ژیانی خۆمان، کە ئەڵێن شۆڕش چی بۆ ئێمە کردووە؟ حکومەت چی بۆ ئێمە کردووە؟ هەموو رۆژێکی مردنێکە کە خەڵك تەعلیقیان لێ بدات، پێویستی بەوە هەیە کە ئەو کەم ئەندامانە پارچەیەك زەوی بدەینێ هەوڵ بدەین کەسەکەنی بۆ دابین بکەین، ئەگەر سەکەن دابین نەکەین چارەسەری هیچ کێشەیەکی ناکەین و هیچ خۆشییەك لەژیانی خۆی نابینێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، وەڵڵا ئێوە وەکو وەزارەتی پێشمەرگە پرۆژەیەك تەقدیم بکەن بۆ حکومەت، حکومەت بینێرێت بۆمان ئێمە پشتگیری ئەکەین، سەد دەر سەد خۆشتان ئەتوانن بیکەن بێ ئەوەی پرۆژە هەبێت، خۆتان بیکەن ئەگەر ئیمکانیەت هەبێت و داوا لەحکومەت بکەن بیخاتە بەرنامەی کاری خۆی و جێبەجێی بکات، قانونیشی ناوێت، کاك دکتۆر کەمال قسەی هەیە.

بەڕێز محمد قادر عبداللە(د. کەمال کەرکووکی):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من سەد دەر سەد تەئیدی كاك شێخ جعفر ئەكەم، بۆ ئەو مەوزوعە، هەر لێرە نەیخەینە دواوە بیكەین، هەركەسێكی معەوەق حەقی هەیە پارچەیەكی نیشتەجێبوونی هەبێت، كەتێیدا بتوانێت بحەوێتەوە، یەعنی ماڵی بۆ بكەیت، چاوەڕێ نەكەین تا پرۆژەیەكی تر دێت، چونكە زۆر تەئخیر ئەبێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

هەموو ئەندامانی پەرلەمان سەد دەر سەد تەئیدت ئەكەن، ئیجازەم بدەن بەناوی پەرلەمان و سەرۆكایەتی پەرلەمان وئەندامانی پەرلەمان، بەخێرهاتنی گەرمی وەفدی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق بكەم، لیژنەی مافی مرۆڤ بەسەرۆكایەتی زۆر بەڕێز سید حەیدەری، كەسەردانی كوردستانیان كردووە، لەگەڵ لیژنەی مافی مرۆڤ لە پەرلەمانی كوردستان كە كۆبوونەوەیان كردووە، دوێنێش ئێمە دانیشتین لەگەڵیان، ئەویش لەبەر سەردانی ئێمە بوو بۆ بەغدا و سەردانی ئەوانیش لە زمنی ئەو بەرنامەی كە هەیە هاوكاری یەكتر بكەین، زۆر بەخێر بێن سەرچاو، بأسم رئاسة البرلمان وبأسم برلمان كوردستان، ارحب ترحيباً حاراً بوفد مجلس النواب العراقي، برئاسة سماحة السيد محمد الحيدري رئيس لجنة حقوق الانسان في مجلس النواب العراقي الذي يزورنا مع وفد مرافق له من يوم امس في زيارة الى كوردستان حيث جرى للوفد لقاء مع لجنة حقوق الانسان في برلمان كوردستان، وفي رئاسة الاقليم ايضاً التقينا معهم وتحدثنا على تمتين العلاقة في مجال حقوق الانسان بين مجلس النواب العراقي و برلمان كوردستان، كما اجرى الوفد يوم امس واليوم لقاءات مع المسئوولين في وزارة حقوق الانسان، اعتقد قام بزيارة بعض السجون وسوف يلتقون بالمكتب السياسي للحزب الديموقراطي الكوردستاني، وسوف يلتقون بالمكتب السياسي لحزب الاتحادي الوطني كوردستاني ومع المكاتب السياسية للاحزاب الاخرى وتأتي هذه الزيارة ضمن الاتفاق الذي تم بين مجلس النواب العراقي و برلمان كوردستان، من أجل تنشيط العلاقة بين المجلسين وبعد زيارتنا الى بغداد وزيارة رئاسة مجلس النواب الى كوردستان، اتفقنا على ضرورة تمتين العلاقة بين اللجان المختلفة في المجلسين من اجل تطوير العمل والتنسيق والوصول الى تفاهم تام، في مجال اللجان المشتركة بين المجلسين ومن اجل القيام بما ينسجم من صلاحيات واجبات الممنوحة لنا والملزمة علينا، من خلال التزامنا بالدستور العراقي، الذي يتطلب هذا العمل يتطلب منا التشاور والتنسيق معاً، مرةً اخرى ارحب بهم جميعاً واهلاً وسهلاً بكم.

دەگەڕێینەوە سەر كارەكانمان، ئێمە سێ كەسمان ماوە كە قسەی تێدا بكەن، دواتر لەبەر ئەوەی مەوعیدمان لەگەڵیان هەیە، ئومێد دەكەم هەریەكەو بەپەلە یەك دەقە قسە بكەن، كاك ئاریێز فەرموو.

بەڕێز ئاریێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من لە(ب)دا پێیدا دێم نووسراوە داشكاندنی بلیتی سەفەركردن لەناو هەرێم، بڕوات هەبێت ئەگەر وا بڕوات، دەبێ نەوەكانمان لە قاموس بگەڕێن بزانن كوردستان مەعنای چیە، جارێك بنووسن هەرێم جارێك بنووسن نیشتمان، جارێك بنووسرێت وڵات، ئەوە داوام لە لیژنەی یاسایە هەموو جارێك هەر هەرێم با بەس هەرێم بەكار نەهێنین، نیشتمانمان هەیە، وڵاتمان هەیە، كوردستانمان هەیە، بەكاری بهێنن، ئەو هەرێمە زیاتر زاراوەیەكی ئیدارییە، لەوەی تەعبیر لە واقیعی ئێمە بكات ئەوە یەك: دوو: لێرە نووسراوە ئێمە ئەزانین كەرتی تایبەتی لەگەشەسەندندایەو كەرتی گشتیش لە پاشەكشێدایە، ئێمە كاتێك ئەڵێین نەخۆشیەكان لەكەرتی گشتیدان دیارە دەبێ لەخاڵی یەكەم ئەوەی بۆ زیاد بكرێت، چارەسەركردنی

نەخۆشی بەخۆڕایی لە نەخۆشخانە گشتیەکاندا، بەڵام ئایا هەموو کەم ئەندامەکان ئەچنە نەخۆشخانە گشتیەکان، ئێستا وەزعی نەخۆشخانە گشتیەکان بەرەو خراپیە، لەبەر ئەوە من داوام وایە رەنگە بشکرێت ئەو کەم ئەندامانەی لە پێناوی نیشتمانەکەیان لەپێناوی گەلەکەیان، یەعنی کەمئەندام بوون، خەباتیان کردووە قوربانیان داوە تەزحییەیان داوە کە هەموو رۆژێك پێی ئەتلێنەوە، من پێم وایە هەوڵ بدەین لێرەدا کە حکومەت تەحەمولی نەفەقات بکات، بەڵام ئەکرێت لێرە کەرتی تایبەتیش وا لێ بکەین بەشداریەك بکات، بۆیە من پێم وایە نەخۆشخانە ئەهلیەکانیش لە 30٪ی دابشکێنن، دکتۆرە تایبەتیەکانیش ئەگەر ئەو برادەرە دکتۆرانەمان هاوڕام بن ئەوانیش لە 30٪ی ئەوانیش دایبشکێنن، نرخی چارەسەرکردنیان من، شتێك ئەڵێم یەکێك نەخۆش ئەبێت، نەخۆشی ئەنفلۆنزای هەیە، تا ئەچێتە دەزگای کەمئەندامان و لەحکومەت وەرەقەی بۆ ئەکرێت و ئەچێتەوە، رەنگە لێی تەشەنە بکات، پارەکەشی ئەوەندە نیە بەڵام ئەگەر لە 30٪ی دکتۆرەکە بۆی دابشکێنێت، رەنگە راستەوخۆ بچێتە لای دکتۆرەکە، لەبەر ئەوە من پێم باشە ئەو مەسەلەیە زیاد بکەین، نەخۆشخانە گشتیەکان و داشکاندنی لە 30٪ی بۆ نەخۆشخانە تایبەتیەکان و دکتۆرە تایبەتیەکان با ئەوانیش بەشدار بن لەچارەسەرکردنی کەم ئەندامان کەلەپێناوی میللەتەکەمان گیانی خۆیان فیدا کردووە، خاڵێکی تریشم هەیە هۆیەکانی گواستنەوە، من جەنابی سەرۆك ئەزانم هۆیەکانی گواستنەوەی گشتی لە کوردستان لەناوەوەی کوردستان یان لەناوەوەی نیشتمان زۆر زۆر کەمە، لەبەر ئەوە چی تێدایە ئەگەر ئەوانەش کۆمپانیاکانی گواستنەوەش بەشداری بکەن، نەك هەر گشتیەکان، گشتیەکان هەر هیچ با کۆمپانیاکانیش لە 30٪ی داشکاندن بکەن بۆ ئەوان، پاسێك چل نەفەر هەڵ ئەگرێت کەم ئەندامێکی لەگەڵدایە ئەگەر لە 30٪ی دابشکێنێت بەڕاستی بەڕای من کارێکی باشە، چۆن ئەو برە وەردەگیرێت ئەگەر ئێمە راستەوخۆ وا نەکەین، یەعنی ئێمە سیسەتەمی بانقیمان نیە، سیستەمی پسوولە وەرگرتنمان نیە، ئەڵێن بلیت من پرسیارێکم هەیە ئەو برادەرانەی کەوا سەفەر ئەکەن کێ بلیتی سەفەر کردن لەناو کوردستان وەردەگرێت، ئینجا دەڵێن لەدەرەوە من چوزانم کەم ئەندامێك کە ئەچێتە دەرەوە چەند سەفەر ئەکات وچەند سەفەر ناکات، لەبەر ئەوە وا باشترە بڵێین بۆ دەرەوە یەعنی ئەوەی کەدەچێتە دەرەوە لە 30٪ی دابشکێندرێت، پێشنیارەکەی من ئەوەیە بۆ گشتی و بۆ تایبەتیەکە بێت، با کەرتی تایبەتیش بەشدار بێت، هەتا ئەگەر حکومەتیش بێت قەیدی چیە، کەرتی تایبەتیش بێت، ئێمە رێخۆشکەر بووینە بۆ ئەوەی کەرتی تایبەت وەبەرهێنان بکات، خەستەخانەی باش بکەنەوە، کاری باش بکەن، چی تێدایە ئەگەر لێرە جارێکی تر ئەوانیش بەشداری بکەن، لە پێناو کەم ئەندامان کەبۆ میللەتەکەمان کەم ئەندام بوون، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، کاك بارزان فەرموو.

بەڕێز بارزان محمد قادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جارێك با یەك رەخنەت لێ بگرم جەنابی سەرۆك، پێڕەوی ناوخۆ ئەولەوییەت ئەدات بە ئەوانەی کەوا زووتر دەست هەڵئەبڕن، وە ڕیعایەتی تەسەلسول بکرێت، رەنگە زروفی تایبەت وات لێ بکات کە ئەوە بکەی، بەس ئەوەش قانونی نیە، بۆ ئەم مەبەستانەی سەرەوە کە حقوقی کەم ئەندامە، پێویستە هەوییەیەکی پێ بێت بۆ ئەوەی هەموو جارێك موراجەعە نەکات کە ئەمە حەقتە یان حەقت نیە، لەسەر هەوییەکە حقوقەکانی بنووسێت، بۆ ئەوەی هەموو جارێك بەکاری بهێنێت، بۆ ئەوەی سواری پاس بوو هەوییەکەی

خۆی پیشان بدات، چوو بۆ خەستەخانە هەویەکەی پێشان بدات، من ئەڵێم بۆ ئەو مەبەستانەی سەرەوە کەمئەندام پێناسێکی تایبەتی پێدەدرێت، کە ئەو مافانەی کەم ئەندامی لە خۆ گرتبێ وتێیدا ڕەچاوی کاریگەری ئەم یاسایە بکات، بۆ ئاسانکاری کاروباری ڕۆژانەی کەم ئەندام، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، بۆ ئەوەی ڕەخنەکەت جواب بدەمەوە، جەنابت بەس چاوت لە خۆت ولەمنە، یەکەم: تۆ یەکەم کەس نەبوویت کە دەستت بڵند کرد، کاك تارق یەکەم کەس بوو، حەفتەم کەس دەنگم داوەتێ، دووەمیش: بەهەر شێوەیەك دەنگتان بدەمێ هەر ڕەخنە ئەگرن، لێرەوە دەست پێبکەم هەر ڕەخنە ئەگرن، لەوێوە دەست پێ بکەم هەر ڕەخنە ئەگرن، لە ناوەند دەست پێبکەم هەر ڕەخنە ئەگرن، من پێم وایە عەدالەتێکی سەد دەر سەد ڕەچاو ئەکەم لەدەنگدان بەبێ ئەوەی هیچ ڕەغبەت و شتێك، خۆشت ئەزانیت من تۆم خۆش ئەوێت، کاك جعفر فەرموو.

بەڕێز جعفر مصطفى معروف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر سوپاس، قسە نەما من ئاخر کەسم، ئەوە وەکو ئەوەی کاك بارزانی لێهات، من هەر ئەو ڕەئیەی کاك شێخ جعفر و دکتۆر کەمالم هەبوو، بەس یەك موشکیلە هەیە بۆ کەم ئەندام، داوا ئەکرێت خانوویان بۆ دابین بکرێت، بەڵام خانووەکان بەپێی معوەقەکان بێت، چونکە کەم ئەندام ناتوانێت لە شوقەی سەکەنی بێت، بەڕاستی هەشە سێ منداڵی کەمئەندامە، خۆی معوەقی پێشمەرگەیەو سێ منداڵیشی معوەقە، کاتی خۆی یادی بەخێر کاك شوکت کە هاتە ئەو مەنتقە خانوویەکیان بۆ کرد بەپێی مواسەفات، هەم عەرەبانەی تێدا بڕوات، هەم چیمەنی هەبێت، تۆزێك مەساحەکەی فراوان بێت، بۆ ئەوەی بتوانن تێیدا بژین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك ئارام فەرموو.

بەڕێز ئارام رسول مامند:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵڵا هەرچیەك کەمن بیڵێم، بەشێکی زۆری تیکرار کردنەوەی قسەی بەڕێزانە کەپێشتر کردوویانە، بەڵام من گلەییش ناکەم بەهەرحاڵ، دیارە باسی کەرتەکانی گواستنەوە کرا، یاخود نەخۆشخانە اهلیە تایبەتەکان، ئێمە ناتوانین بەیاسا ئەمە بچەسپێنین بەڵام هیواداریـن ئەو شعورەیان هەبێت، ئەو ئینتیمایە هەبێت، کە هاوکاری خەڵکی کەم ئەندام بکەن، بەڵام من سەد لەسەد تەئیدی پێشنیارەکەی بەڕێز کاك شێخ جعفر ئەکەم و ئەوەی کاك دکتۆر کەمالیش کە ئێمە لێرە جێگیری بکەین، چاوەڕێی یاسایەکی تر نەکەین بۆ دابین کردنی یەکەی نیشتەجێبوون، چ ئەوانەی کە زەوییان وەرگرتووە دەکرێ هاوکارییان بکرێت، بۆ دروست کردنی یەکەیەکی نیشتەجێبوون بە نرخێکی داشکاو، یان ئەوانەی کەموستەفید نەبوون، یەکەیەکی نیشتەجێبوونیان بۆ دروست بکرێت، بەس من لەگەڵ ئەوە نیم گەڕەکێك دروست بکرێت بەناوی گەڕەکی کەم ئەندامان، یەعنی لە شوێنی جیاواز بێت باشترە بەس تەئکید لەوە ئەکەمەوە کە شوێنی نیشتەجێبوون کەمترین ئیمتیازاتەکەیە کەئێمە بیبەخشین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

كاك شێردڵ فەرموو.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

یەكەم: ئێمە كەنوسیوومانە خەستەخانە (علاج مجاناً في المستشفيات) ئێمە مەقسەدمان ئەهلیش بووە، كە بەڕاستی وەزارەت تا ئێستا هەموو مەسرەفەكەی داوە، یەعنی ئەوەی ئەهلی، ئەوەی خاریج، ئەوەی داخل، ئێمە لەبەر ئەوە عامەمان نەنووسیوە، یەعنی ئەوە لە صاڵحی كەمئەندامەكانە، دووەم: شتێكمان لە بیر چوو ئەوەی دكتۆرە رۆژان ئیقتراحی كرد، وتی زەریبەیان لەسەر لاببەین، نازانم لەسەر ئەوە ڕەئیتان نەدا، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

بابێینە سەر مولاحەزاتەكان كە تیكرار كران، ئەوەی كە پێویستە بەنەزەری ئیعتیبار سەیر بكرێت، بۆ دەوڵەمەند كردنی ئەو پرۆژەیە، یەكەم: (أ) (العلاج مجاناً في المستشفيات العامة وتخفيض نسبة30٪ من تكاليف العلاج في المستشفيات والعيادات الخاصة) ئەمە ئیلتیزام بكرێت، چونكە ئەگەر زیاتر بكەیت بەقسەی ناكەن، بەڵام لە 30٪ی بێت ئەوە ئەكرێت پێم وایە كاك زعیم علی فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم(زەعیم علی)/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە هەموو معوەقێك كە دەینێرینە عیلاج چ لەدەرەوە بێت چ لە نەخۆشخانەی ئەهلیەكان بێت تایبەت، عیلاجەكەی دەرمانی بەتەواوی هەتا ئاخر عیلاج هیچ معوەقێك فلسێك بەدەرمان نادات، دەرزی بێت، دەرمان بێت جاری وا هەیە دەرزی بۆ دەكڕین زۆر بەگران، هەموو پارەكە وەزارەت دەیدات، یەك معوەق بێنن موقابەلەی لەگەڵ بكەن، یەك فلس مەسرەفی دابێت بۆ عیلاجی خۆی، پاشان وەصڵەكانمان بۆ دێنێتەوە، لەلای دكتۆر مختص تەئید دەكرێت، ئێمە پارەكەی بۆ سەرف دەكەین، یەعنی ئەوە حەز ئەكەم با روون بێتەوە لەلای برادەران، بەس لێرە بەقانون شتێكیان بۆ ئەكەن، ئەوە شتێكی ترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك سعد فەرموو.

بەڕێز سعد خالد محمد امین/ وەزیری هەرێم بۆ كاروباری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من پێم وایە ئەوەی كاك زەعیم باسیكرد، برادەرانیش تەرحیان كرد، با بڵێین مەجالی جێبەجێكردن وا نیە، یەعنی ئەوەی كاك ئارێز باسیكرد، كەرتی تایبەت وابێ موساهەمە بكات، موشارەكە بكات، مەسەلەن سبەینێ ختوتی جەوی بەریتانی لێرەیە، نەمساوی لێرەیە، هیچ مولزەم نیە بێت لە 30٪ی تەخفیزات بۆ كەم ئەندامێكی ئێمە بكات، یان مەسەلەن بەنموونە حەتا لە مەجالی چارەسەر، ئیمكانە نەخۆشخانەیەكی توركی دێتە ئێرە، كابرا هیچ مولزەم نیە، یان وەكو سەرمایەدارێكی نیشتمانی نیە، بەڵام شتێكی تر هەیە، من پێم خۆشە ئەوە بۆ جەنابتان و برادەرانیش وازح بێت، باشە ئەوە بكرێت هەم لەمەجالی چارەسەركردن، هەم لەمەجالی سەفەر بۆ دەرەوەی وڵات، لەبەر ئەوە بەڕاستی مەحدودیەتێكی تێدایە، ئەوەی كاك زعیم باسی كرد تا ئێستا لەباری عەمەلی هەروابووە، بەشێكی زۆر ئەوانەی كەپێویستیان بەچارەسەر هەبووە لە نەخۆشخانە ئەهلیەكان، وەزارەتی پێشمەرگە، یان حزبەكان خۆیان تەحەمولیان كردووە، ئێستاش با بەقانون

ئەوە وەکو دەستکەوتێك، وەکو ئیمتیازێك لێرەدا جێی بکرێتەوە، دەشبێت مەسەلەن سبەینێ لەکوردستان من پێم وایە لەخیلالی ئیتارێك ئەو پەڕی پازدە کەسی معەوەق سەفەری دەرەوە ئەکات، تەبیعیە با هەوییەکەی خۆی پیشان بدات، حکومەت لە 30٪یەکە تەحەمول بکات، یەعنی با بیکەین باشە، بەڵام پێمان وا نەبێت لێرەدا کەرتی تایبەت مولزەم بکەین بەوەی بەپێی ئەو قانونە ئەبێ هەڵسوکەوت بکات و واجبی خۆی ئەدا بکات، من پێم وایە لەو حاڵەتەدا حکومەت تەحەمولی ئەو لە 30٪یە بکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دکتۆر کەمال فەرموو.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د. کەمال کەرکووکی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ عیلاج، مەعنای ئەوە نیە کەرتی تایبەت مولزەمە خۆی پارەی ئەو معەوەقە بدات، وەزارەتی پێشمەرگە لە میزانیەی خۆی ئەیدات، ئینجا چەندی بۆ تەخصیص ئەکەن بەڕەئی ئێمە لەم مەرحەلەیە نەخۆشخانە بوترێت و تەواو، چونکە معەوەق، کەرتێکی تایبەت نەخۆشخانەیەکی تایبەت لە حیسابی خۆی کەس عیلاج ناکات، ئەبێ عیلاجەکەی تەرەفێك بیکات، یان ئەنجومەنی وەزیران ئەیکات، یان وەزارەتی مالیە، یان وەزارەتی پێشمەرگە، بەڵام بەڕەئی من ئەوەی وەکو خۆی هاتووە، (العلاج مجاناً في المستشفيات) ئەوە وەکو خۆی هاتووەو تەواو، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڕێزان من پێم وایە، ئەوە قەیناکە وەزارەتی پێشمەرگە بەو ئیشە هەڵئەسێت، دەستی خۆش بێت، بەڵام لەڕووی قانونیەوە تۆ ئیلتیزامی نەخۆشخانەی تایبەت ئەکەیت، شەو نەخۆشێك ئەچێتە نەخۆشخانەیەکی تایبەتی، قانونەن نەخۆشخانەی تایبەت لە 30٪ی هیچ نیە، عیادە (25)هەزار وەردەگرێت بەوە دەبێتە (15)هەزار، مەسەلەن شتێکی تەبیعیە، بەڵام مادام سوء تەفاهم هەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە، بزانین چ دکتۆرێك هەیە، ڕەئێکی دکتۆری بدات، کاك سعد تۆ قسەت کرد، باشە دەی فەرموو.

بەڕێز سعد خالد محمد امین/ وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵڵا من پێم خۆشە یەك موداخەلەی بچووك بکەم، بەشێکی زۆر لەو خوشك وبرایانەی کە ئەندام پەرلەمانن لەدەرەوە بوون، مەسەلەن لەدەرەوە لە وڵات بۆ وڵات فەرق ئەکات، لە 30٪ یان 40٪ تەخفیزات بۆ پیرو پەککەوتە هەیە، بەڵام حکومەت تەحەمولی ئەوە ئەکات، یەعنی ئەوە هەندێ شت بەڕاستی ئەوانەی لێرەن لەدەرەوە بوون، ئەتوانن موداخەلات بکەن، یەعنی ئەوە ناکرێت ئێمە کەرتی تایبەت مولزەم بکەین بەوەی بڵێین دەبێ تۆ لە 30٪ی بدەیت، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من حەزەکەم ڕەئێکی قانونی بپرسم، پێم وایە ئەکرێت، فەرموو کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ ئەوەی نەخۆشخانەی تایبەتی تەحەمول بکات، بەقانون جائیزە ئەوە بکەین، بەڵام ئەوە ناکرێت نەخۆشخانەی ئەهلی ئێمە ئیجبار بکەین، فەرزی بکەین لەسەری بەقانون لە 30٪ی یان مجاناً لێی خۆش بێت، ئەمە یەك، دووەم: ئێمە نەصێکمان داناوە نەخۆشخانەکان تەنها هاتووە، ئەگەر بەو نەصە بێت نەخۆشخانەی ئەهلیش ئەگرێتەوە، هی حکومیش ئەگرێتەوە، ئێمە ئەوەی هاتووە بیکەین بە نەخۆشخانەی حکومی (على ان تتحمل حكومة الاقيم نفقات المستشفيات الاهلية)، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

با ئێمە وەختمان بەوە نەکوژین، بەڵام بەقانونیش کێ دایناوە عەفوم ئەکەن؟، چونکە موناقەشە تەواو بووە، ناوتان نووسیوەو قسەتان کرد، تەنها ئەگەر بزانم یەکێك موختەصە لە ئیشەکەدا قسەی دەدەمێ، بەس ئەوەندەیە جوابی کاك شێروان و هی کاك دکتۆر کەمالیش بدەمەوە، ئەو ئینسانە کە شەهید دەبێت یاخود کەم ئەندام ئەبێت، لە پێناوی گشت میللەتدایە، بۆیە هەموو موئەسەساتێك مولزەمن دەفعی زەریبەی ئەو ئینسانە بکەن کەبووەتە کەم ئەندام، نەخۆشخانەیە بەپێی قانون فەرزی لەسەر دەکەین، نیسبەتێك لە هینەکەی کەم بکاتەوە، وەکو خۆی دەیهێڵینەوە، کاك شێخ جعفر فەرموو.

بەڕێز شێخ جعفر علی/ وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم بۆ عیلاج ئەو لە 30٪یە هەر زیادە، چونکە ئێمە لە (جیم) کاتی خۆی ویستمان بیگوازینەوە حکومەت بەرپرسە لە سەرفی هەموو کولفەکە، یەعنی چەندی تێبچێت، لەبەر ئەوە بۆ عیلاج ئەو لە 30٪یە زیادە لە خەستەخانەکان لەهەر جێگایەك بێت، لەهەر جێگایەك عیلاجی بوێت، حکومەت مولزەمە لە 100٪ بەپێی بڕگەی جیم هەموو مەساریفێکی بکات، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەکو خۆی بمێنێتەوە (العلاج مجاناً في المستشفيات) ئەوە ئەلفەکەیە، وەکو خۆی ئەمێنێتەوە، نانووسین العامە بۆ ئەوەی ئەگەر خاصە بێت وەزارەتی پێشمەرگە ئەیدات، عامەش خۆی مەجانیە، (ب) تخفض بطاقة السفر داخل الاقليم وخارجه بنسبة 30٪ ولجميع انواع وسائط النقل العامة، وتمان نقلی عامە چی ئەگرێتەوە، کاك غفور داوای قسەت نەکرد، ئەو ماددەیە تەواو بوو، باشە دەی فەرموو.

بەڕێز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەك: ڕەئیەکەی من ئەوەیە کەداوای ئەکەم، نەخۆشخانەکان هەمووی لەکوردستان بەخۆڕایی چارەسەری نەخۆش ئەکات، فەقەت یەك بیتاقەی (500) دیناریان لێ وەردەگرێت کەداخلی نەخۆشخانەکە دەبێت،؛ دوو: ئێمە مەسەلەی وەسائیلی نقلی عام نیە، هەمووی خاصە، یەعنی لەم یاسایەدا هەبێت یان نەبێت هیچ تەئسیرێکی نیە، کە ئێمە شتێك دەرئەکەین کەتۆ ئەڵێیت پێشمەرگە، ئەوە ئیمتیازێکە بەخۆڕایی لە نەخۆشخانەی گشتی چارەسەرت دەکرێت، ئێ خۆی بەخۆڕایی چارەسەر ئەکرێت، هیچ ئیمتیاز نیە کە دەیدەیتێ، وەسائیلی نقڵیش هەمووی تایبەتە، هی کەرتی تایبەتە، کوا فەرموو نە شەمەندەفەرمان هەیە، نەهێڵی جەوی نیشتمانیمان هەیە، هەر هەمووی کۆمپانیاکانن، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

یەك: پاسات هەیە حكومیە، سبەینێ حكومەتی هەرێم تەیارەی دەبێت، ئەو تەیارەیە هی حكومەتە تۆ بەقانون دایدەنێیت، ڤیتاری دەبێت، ئەو ڤیتارە عامەیە، لەبەر ئەوەی تۆ بەقانون تەسبیتی دەكەیت، بەهەرحاڵ ((ب) تخفض بطاقة السفر) وەكو خۆی دەمێنێتەوە تەنها عامەكەی زیاد كرا، (جیم) ئەوە موناقەشەی زۆری لەسەر كرا، وای لێدێت (الاعفاء من الفائدة القانونية عن السلف التي تدفع له)، د- حق التعليم مجاني في جميع مراحل الدراسة، ئەوەی سۆزان خان وتی لهم دەكەین لهو ولزوجته ولاولاده)، هـ - ئەوەی ئیزافە دەكرێت، (منح قطعة أرض سكنية له) تەبعەن پارچە زەوییەكە فەوریە، وەحدەی سەكەنی رەنگە شەش ساڵیش بخایەنێت، ئەمە رێگا ناگرێت، حكومەت و وەزارەت دەتوانن زەوییەكەش بدەن و خانووش دروست بكەن، ئەو وەختە ئیختیاری بكەن (منح قطعة أرض سكنية ملائمة لغير المستفيدين) ئەوە هەر پێویست ناكات لێرە ئۆتۆماتیكیە، جارێكی تریش ئەیڵێمەوە ئەگەر سەكەنیان بۆ بكەن پێویست بەقانون ناكات، لەبەرنامەجی وەزارەت سەكەنیان بۆ بكات، یان حكومەت بۆیان بكات ئەوە تەبیعیە، ئێمە لێرە ئیلزام دەكەین قتعەی سەكەنی بیانداتێ ئەوە فەورییە، ئەوەی وەری نەگرتووە، بەڵام تۆ بەرنامەجت هەبێت بەتەئكید وەزارەت دەتوانێت سبەینێ بەرنامەج بكات یان ساڵێكی تر بكات، ئەوە شتێكی تەبیعیە، فەرموو كاك دكتۆركەمال قسەی هەیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د. كەمال كەركووكی):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە كەبڵێین با سەكەنی بۆ بكرێت، ئەبێ ئەوە بكرێت، جا حكومەت ئەیكات یان وەزارەت ئەیكات موهیم ئەبێ بكرێت، بەڵام ئەگەر بڵێین پارچە زەوییەكی سەكەنی نەپێی ئەكرێت یان ئەیفرۆشێت، بۆیە ئەمانەوێت فەرزی بكەین ئەوانەی معەوەقن حكومەتی هەرێمی كوردستانماڵێكیان بۆ بكات، من ئەمەوێت ئەم پێشنیارە بخەمە دەنگدانەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وەڵڵا منیش لەگەڵ پێشنیارەكەی كاك دكتۆر كەمالم، ئەگەر بكرێت تەئمینی وەحدەیەكی سەكەنی لەناو قانونەكەدا دابندرێت، ئەو خەڵكەی كە زەوی وەرگرتووە ئیمكان هەیە خانووەكەشی لەسەر زەوییەكە بۆ بكرێت، ئەو كاتە تەئمینی وەحدەی سەكەنی بۆ دەكرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

سۆزان خان نوقتەی نیزامی هەیە، ئەیبڕم ئەگەر نیزامی نەبێت، فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە لەماددەكانی پێشوودا باسی ئەوەمان كردووە تەئمینی راحە، ئەگەر لێرەدا بڵێین وەحدەی سەكەنی تەنفیزەو دووبارە كردنەوەی تەئكیدی ئەو ماددەیە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك زەعیم فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم(زەعیم علی)/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هەندێجار با بەشێوەی عاتفی ئیش نەکەین، هەندێجار موزایەداتیش نەبێت، بەڕاستی خەڵکانێك هەیە زەوی زۆری وەرگرتووە، هەندێك هەیە خانووشیان بۆ کراوە، پێم باشە ئەو پێشنیارە ئێمە دیراسەی بکەین، دیراسەتێکی تێرو تەسەل لەگەڵ سەرەوەی خۆشمان زیاتر، بزانین نەتیجەکەی دەبێتە چی پاشان دێنین دووبارە لێرەدا پێشکەشی بەڕێزتانی دەکەین، دەنگی لەسەر بدەن، چونکە بڕوات هەبێت بەو پەلەیە ئێمە بڕیارێکی وا بدەین ئیلتیزامێکی گەورەیە، مومکینە لێشی دەرناچین، پاشان هەزار ئەشکالاتی تری تێدا دەبێت، زۆر هەیە خانووی بۆ کراوە، زەویشی وەرگرتووە، جارێك و دوو جارو سێ جاریش، ئەوە ئەبێت وردبکرێتەوە، باش دیراسەت بکرێت، ئەوەی زەوی وەرگرتووە، دوو پارچەو سێ پارچە، من پێم باشە بڕێك زیاتر ئەم پێشنیارە دیراسەت بکرێت لەسەرۆکایەتی هەرێم، لەسەرۆکایەتی حکومەت، لە وەزارەتی پێشمەرگە، ئەتراف تریش لەدەزگای مەعنی وەك شەهیدان، خانەنشین، کەمئەندامان، بێن بەشدار بن، پاشان پرۆژەیەکی رێکوپێك چ بڕیارێکی لەسەر درا، هەمووشمان پەرۆشین، ئەوەی پێمان بکرێت بۆیان بکەین، حەقی هەموو شتێکیشیان هەیە، یەعنی ئێمە مەبەستمان ئەوە نیە مەحرومیان بکەین، بەدیراسەتێکی رێکوپێك شتی زیاتریشیان بۆ بکەین، بەڵام بەجوانی تەقدیم بکرێت دیراسەتێکی رێکوپێك ئینجا بۆیان بکەین، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەڵڵا من پێم وایە قسەکانی کاك زەعیم ڕاستە، ئەوە ڕێگا ناگرێت، پرۆژەش تەقدیم بکەن، ئەگەر گەیشتنە ئەو ئیمکانیەتە، حکومەت ئیمکانیەتی هەبێت هەر لەبەرنامەی حکومەتە، هەر لەزمنی بەرنامەکانە موساعەدەی کەسوکاری شەهیدان وکەمئەندامان بکات، زمنی ئەوەیە تەئمینی شوێنی نیشتەجێبوونیان بۆ بکرێت، کاك عونی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەئیدی پێشنیاری کاك دکتۆر کەمال ئەکەم، بەتایبەتی لە قانونی شەهیدان، لەوێ تەئمینی یەکەی نیشتەجێبوون کراوە بۆ شەهیدەکان، ئەگەر لەوێ کرابێ لێرەش دەتوانین زەوابتێك دابنێین ئێستا، (تأمین وحدة سكنية ملائمة لغير المستفدين منهم)واتە ئەو کەسانەی کە زەوییان وەرگرتووە یان خانوویان وەرگرتووە، با نەیاندرێتێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك دکتۆر ناصح نوقتەی نیزامی هەیە، فەرموو.

بەڕێز د. ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم کێشەیە بەڕاستی پێویستی بەڕای وەزارەتی مالیە هەیە، ڕەئی حکومەت، من پشتگیری پێشنیارەکەی جەنابی وەزیر ئەکەم، ئەمە ئەبێ بگەڕێتەوە، چونکە وەحدەی سەکەنی وا بەئاسانی نیە، ئیمکانیەتی مالی

پێویستە، ئەبێ وەزارەتی مالیە دیراسەتی ئەم مەوزوعە بکات، منیش پێم وایە فعلەن ئەو پێشنیارەی جەنابی وەزیر کردی دروستترە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك رەشاد نوقتەی نیزامی هەیە، فەرموو.

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە کەباسی موستەفید ئەکەین، موستەفید ئەو کەسەیە کە زەوی وەرگرتووە یان خانوو، ئەو زەوییەش هەموو هاووڵاتیەکی عێراقی حەقی هەیە وەری بگرێت، لێرە بە ئیمتیاز دێت بۆ کەم ئەندامەکان، دەکا تکریم، موکافئە، داخلی بابی ئیستیفادە نابێت، ئەگەر زەوی دەدرێتێ ئەوەشی کەوەری گرتووە، هەر دەیدرێتێ ئەوە قانون هەیە، تەحدید کراوە بەقانون، چونکە دوو جۆر هەیە، عامە، ئەوە منیش وەری دەگرم، بەڵام ئەوە تەکریمە، هەروەکو جەنابتان لێتان مەعلومە پۆستەکانی وەزیفی تەکریم دەکرێن، مودیر عام تەکریم دەکرێت، بەدەر لە شروتی تەخصیص، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڕاستی هەندێجار تێکەڵی دەکەن، مەعلومە کەئەو پارچە زەوییە لەبەر ئەوەی معەوەق بووە وەریگرتووە، ئەگەر بەحەقی خۆی پارچە زەویەکی وەرگرتبێ وەکو هاووڵاتیەکی هەرێم یان عێراقی ئەوە شتێکی ترە، بەڵام ئەو پارچە زەوییەی کەباسی ئەکەین لەبەر شەهیدی، ئەگەر شەهید بووبێت، لەبەر کەم ئەندامی ئەگەر کەم ئەندام بووبێت، ئەوە شتێکی ترە بەتەئکید، بەڵام ئەوان کە ئەڵێن وەری گرتووە بەناوی معەوەق وەری گرتووە، بۆیە جارێکی تر نابێت وەری بگرێتەوە، کاك دکتۆر کەمال ئیزافەیەکی هەیە، فەرموو.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د. کەمال کەرکووکی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من روونکردنەوەیەکم هەیە، ئێمە لەدوێنێوە موناقەشەمانە لەسەر ئەوەی کەپێشمەرگەو حەرەس ئیقلیم، چونکە ئەم میزانیە ئەکەوێتە سەر وەزارەتی ناوخۆی عێراق، بە ئیعتیبار وەزارەتی پێشمەرگە لەو مەنزومەیەیە، بۆیە ئەمە ناکەوێتە سەر ئەو میزانیەیەی هەرێمی کوردستان، من دووبارە پێشنیارەکەی خۆم تازە ئەکەمەوە داوا ئەکەم بخرێتە دەنگدان، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك زەعیم ئەو خانووانە ئەگەر دروست بکرێت، لەسەر میزانیەی عێراقە یان هی خۆمانە.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم(زەعیم علی)/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تا ئێستا ئێمە لە موناقەشەداین بەڕاستی، هەندێ ئیمتیازات هەیە ئەمانەوێت رەبتی مەرکەزی بکەین، هەندێکیش هەر لەلای خۆمانە لەزمنی 17٪ کە هێشتا ئەوەمان یەکلانەکردۆتەوە، ناتوانین ئێمە لێرە هیچ قەرارێك بدەین، بەس هەر پێم باشە ئەم موقتەرەحە دیراسەت بکرێت زیاتر، بەڵکو شتی زیاتریشیان پێ بدرێت کەمئەندام، لێرە مومکینە ئەوەش کەم بێت، سبەینێ سەیارەش بێتە سەر مەوزوعەکە، ئیمتیازیان پێ

بدرێت، مومکینە سەفەری دەرەوەش ئەگەر پێیان بدرێت، بۆیە پەلە نەکرێت باشترە بۆ ئەوەی بەرێکوپێکی دیراسەتی بکەین، بەڵکو بتوانین ئیمتیازاتی زیاتریشیان بۆ دابین بکەین نەك بەو پەلەپەلەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو، شێخ جعفەر.

بەڕێز شێخ جعفر علی/ وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەك: رەنگە مەسەلەی کەمئەندام و خانەنیشینی پێشمەرگە لەپاشە رۆژدا لەسەر وەزارەتی پێشمەرگە نەمێنێت، چونکە ببێت بەموئەسەسەیەکی تایبەت ئەوەش هەڵئەگرێت، دوو: کە ئێمە ئەڵێین ئێستا وەحدەی سەکەنیان بۆ دروست بکرێت، مانای وانیە ئەو میزانیەیەی کە وەزارەتی مالیە ئەمساڵ هەیەتی لەبەیانیەوە مولزەمین بە دروست کردنی خانوو، ئەوە ڕەنگە بەچەندین ساڵ بکرێت، ئەگەر ئێستا ئێمە بەیاسا ئەو حەقەیان بۆ دیاری نەکەین، مانای وایە ئەوە بە موعەلەقی ئەمێنێتەوە، ئەم جارەش تەئکیدی ئەکەمەوە هەر پارچە زەوییەك بدەین بەهەر شەهیدێك، بە هەر کەمئەندامێك، بەهەر پێشمەرگەیەك، بەهەر تێکۆشەرێك، وەکو ئەوە وایە بەبەلاش پێتدابێ، چونکە ئەو پارچە زەوییە زەرووڕەتی ژیان زۆرە ناچار ئەبێت بیفرۆشێت بەنرخێکی هەرزان بچێت زەرووڕەتەکەی ژیانی پێ دابین بکات، من خۆم چەندین پێشمەرگە ئەناسم یان ماڵە شەهید ئەناسم زەوی وەرگرتووە چووە داویەتی بە سەتەلایتێك لەو کاتەدا، ئێستاکە سەتەلایتەکە $10 ناکات، کە زەوییەکەی بایی چەندین هەرزار بووە، لەبەر ئەوە پێویستە ئێمە ئەوەش بەبەرنامە بێت چونکە، واجبیشە، کە ئەبێت یەکێك لەحەقەکانی هەم شەهید، هەم پێشمەرگەی خانەنیشین، هەم کەم ئەندامەکان، سەکەنیان بۆ دابین بکەین، جا ئەمڕۆ پێمان ئەکرێت، یان 10 ساڵی تر پێمان ئەکرێت، یان لەڕێگای رێکخراوەکان وهەر کەسێکی ترەوە بێت پێمان ئەکرێت، ئەوە واجبێکە وحەقی ئێمەیە کە بەڕاستی پێی لێ دابگرین بۆ ئەوەی کە لەیاساکەدا جێگری بکەین ئەو داوایە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو کاك شێردڵ.

بەڕێز شێردڵ عبداللە حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

موقتەرەحەی من ئەوەیە(على وزارة الپيشمەرگە تهيئة مشروع لبناء وحدة سكنية لهم).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە نابێت، کاکە نابێت، قانونیەن ئەو شتانە نابێت، ئەوەی کاك عونی ئەیڵێت: (العمل على تأمين وحدة سكنية ملائمة لهم) ئەوە باشە ئیزافەی بکەن، مانای وایە دیراسەتی دەوێت، میزانیە تەرخان کراوی دەوێت، حەقەکەش تەسبیت ئەکەین لێرەدا، ئێستا ماددەکە بەو گۆڕانکاریانەوە بخوێننەوە بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگەوە.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی هەشتەم:پێشمەرگەی (زێڕەڤانی هەرێم) کەمئەندام، ئەم ئیمتیازاتانەی خوارەوەی هەیە:

ا ـ چارەسەر کردنی بە خۆرایی لە نەخۆشخانەکان دا.

ب ـ داشکاندنی نرخی پلیتی سەفەر کردن لە فڕۆکەخانەکان دا بۆ هەرێم و دەرەوە بە ڕێژەی 30٪ لە هەموو جۆرەکانی هۆی گواستنەوە.

ج ـ پێشینەی دارایی بێ سوو بۆ خانووبەرە یان زەوی کشتوکاڵی یان پیشەسازی یان بازرگانی یان بۆ هاوسەرگیری پێ دەدرێت.

د ـ مافی فێرکردنی بە خۆڕایی لە هەموو قۆناغەکانی خوێندن بۆ خۆیان و هاوسەرو ڕۆڵەکانیان.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة: يتمتع البيشمەرگە (الحرس الاقليم) المعوق بالحقوق والامتيازات التالية:

ا ـ العلاج مجانا في المستشفيات.

ب ـ تخفيض بطاقة السفر داخل الاقليم و خارجه بنسبة 30٪ ولجميع انواع وسائط النقل العامة.

ج ـ الاعفاء من الفائدة القانونية عن السلف التي تدفع له.

د ـ حق التعليم المجانى فى جميع مراحل الدراسة لهو و لزوجته و لاولاده.

هـ- العمل على تأمين وحدة سكنية ملائمة له.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەیخەمە دەنگەوە ئەو ماددەیە وەکو خوێندرایەوە، کێی لەگەڵدایە بادەستی بڵند بکات، تکایە، کێی لەگەڵدا نیە؟، 7کەسی لەگەڵدا نیە، بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا، ماددەی دواتر تکایە.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی نۆیەم کە دەکاتە هەشتەم: پێویستە ئەنجومەنی وەزیران و وەزارەتە پەیوەندیدارەکان پێڕەو ڕێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاری جێبەجێکردنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنن.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة: على مجلس الوزراء والوزارات ذات العلاقة اصدار الانظمة والتعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو ماددەیە ڕۆتینیە وەکو هەموو قانونەکانی تر دەیخەمە دەنگەوە کێی لەگەڵدایە بادەستی بڵند بکات، تکایە؟، کێی لەگەڵدا نیە؟ بە کۆی دەنگ وەرگیرا، ماددەی دواتر تکایە.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی نۆیەم: یاسای خانەنشینی کەم ئەندامەکانی پێشمەرگەی ژمارە(7)ی ساڵی 2000 هەڵدەوەشێتەوەو ئەم یاسایە جێی دەگرێتەوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەم ماددەیەش دەخەمە دەنگەوە، کێی لەگەڵدایە بادەستی بڵند بکات؟، تکایە، کێی لەگەڵدا نیە؟، بە کۆی دەنگ وەرگیرا، ماددەی دواتر تکایە.